

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inostranstvo 420.— Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Demokrati zopet odlagajo odločitev

Vedno novi ultimati, vedno novi umiki — Odgoditev sklicanja demokratskega kluba — Posvetovanja obeh taborov vladne koalicije

— Beograd, 15. decembra. Dogodki včerajšnjega in današnjega dne znova dokazujejo, da je zavlada v vrstah četvorne koalicije radi zagrebških dogodkov in znanih demokratskih zahtev taka napetost, da se v beograjskih političnih krogih zopet splošno govori o neizbežni krizi vlade. Vsi današnji listi pišejo, da bo v kratkem prišlo do izpremembe. »Politika« zatrjuje, da je Davidović na včerajšnjih konferencah četvorne koalicije ultimativno zahteval takojšnji odpoklic vseh aktivnih oficijev z velikozupaniških mest. Radikali in klerikalci so se tej zahtevi uprli, radi česar nameravajo demokrati izvajati konsekvence in izzvati krizo vlade. Tudi Marinkovića »Pravda«, ki je doslej vedno zastopala tezo, da morajo ostati demokrati v četvorni koaliciji, poudarja danes, da so postale razmere nevdržne in da morajo demokrati kreniti na nova pota.

Ker so vse včerajšnje konference in posvetovanja ostala brezuspešna, je Ljuba Davidović za danes popoldne sklical sejo vodstva demokratske stran-

ke, ki naj sklepa o nadaljnjih korakih. Seja se je pričela ob 11. v predsedstvu demokratskega kluba in ob 12. še traja. Značilno je, da seji prisostvuje dr. Marinković.

Istočasno se vrši v vladnem predsedstvu konferenca med dr. Korošcem, Veljo Vukičevićem in pomočnikom notranjega ministra Žiko Lazićem. V radikalnih krogih poudarjajo, da pod nobenim pogojem ne morejo pristati na demokratske zahteve, ne glede na to, ali bodo demokrati izvršili svoje grožnje in izzvati krizo vlade ali ne.

Beograd, 15. decembra. Konferenca vodstva demokratske stranke je končala, kakor običajno, brez pozitivnih sklepov. Vodstvo stranke je samo sklenilo, da skliče sejo poslanskega kluba šele za 22. december. Prvotno so napovedali, da se sestane poslanski klub že v torek 18. t. m. To ponovno odlaganje tolmačijo v političnih krogih kot znak novega popuščanja demokratov, ki se ne morejo odločiti za prelom sedanje nevdržne in od njih samih najbolj kritizirane situacije.

Zagreb, 14. decembra, p. Nocojšnje »Novosti« poročajo iz Beograda, da imajo tamošnji gospodarski krogi informacije, po katerih bi imela sedanja vlada v kratkem razpustiti Narodno skupščino in izvesti nove volitve. V srbijskih gospodarskih krogih je vzbudila ta vest veliko vznemirjenje, ker smatrajo, da bi bila to nepopravljiva provokacija prečanov. Priporočajo se o pripravah za posebno akcijo srbijskih gospodarskih krogov, ki bi sklicali velik protestni shod, na katerem bi se zavzeli za sporazum z Zagrebom in zahtevali odstop sedanjega režima.

»Jutarnji list« pa poroča, da pripravlja vlada nov nevarni eksperiment. Spremembo zakona o zaščiti države hoče Vukičevićev režim uničiti vse svoje nasprotnike. Sprememba zakona naj bi omogočala režimu, da bi na veliko preganjal opozicijo. List obenem opozarja na dejstvo, da se dr. Korošec zadnje dni posvetuje z načelnikom oddelka za zaščito javne varnosti, da bi formuliral spremembo zakona o zaščiti države na način, ki bi odgovarjal tendencam režima.

Schumijski proces proglašen tajnim

Razprava bi morala pojasniti, kdo je finansiral nemško revolto v Mariboru.

Celovec, 15. decembra. Včeraj se je pričela pred tukajšnjim sodiščem senzacijna tiskovna pravda, ki vzbuja veliko pozornost v Avstriji in sosednem inemstvu. Bivšemu koroškemu deželnemu glavarju Schumijsu so njegovi nasprotniki očitali pred leti, da je porabil za sebe velike vsote denarja, ki bi jih bil moral oddati deležni blagajni Kampanja proti Schumijsu je dosegla, da je bila uvedena preiskava, v kateri pa je Schumijs izjavil in baje tudi dokazal, da je porabil one vsote za financiranje plebiscitne propagande in nemškega pokreta v Mariboru in okolici v prvih letih po prevratu.

Schumijs je bil takrat oproščen, nje-

govi nasprotniki, med njim zlasti bivši italijanski oficir Vinci, pa so še vedno nadaljevali svojo kampanjo proti njemu. Zato je Schumijs vložil proti njim tiskovno tožbo, o kateri je začela včeraj razprava. Včerajšnji dan ni prinesel nikakih razkritij, danes pa je bil zaslišan glavni obt. Vinci katerega zagovarja sloviti dunajski odvetnik Gürtler. Takoj v začetku razprave je državni pravdnik predlagal, naj se vrši razprava tajno, ker bi bili žnjo lahko ogroženi ugled in interesi avstrijske republike. Senat je po kratkem posvetovanju na ta predlog pristal in proglasil razpravo za tajno.

„Tems“ o situaciji v Jugoslaviji

Vplivni francoski list naglašja, da prevladuje v Beogradu želja po sporazumu, da pa ni avtoritativnih ljudi, ki bi mogli izvesti potrebno akcijo.

— Pariz, 15. decembra. V včerajšnji številki objavlja »Tems« obširno situacijsko poročilo svojega beograjskega dopisnika. Omenjač v uvodu 1. december 1918, poslanico Narodnega Vijeća v Zagrebu in odgovor tedanjega prestolonaslednika regenta, prehaja na dogodke, ki so se odigrali v Zagrebu na desetletno tega dneva, navaja zahteve KDK in pravi, da je Stjepan Radić priznal dinastijo Karagorgjevičev in ujediničenje s Srbi v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nadejal se je, da bodo prizadevanja za pravične odnose s Srbi prinesla sadove, ali dogodki zadnjega časa so dokazali, da je nemogoče uresničiti iskreni sporazum s srbskimi političnimi strankami. Zaradi tega je Radić prišel do misli, da jugoslovenska država ne more dalje obstajati v svoji sedanji obliki in da se mora preurediti. Po misljenju dopisnika zahtevajo Hrvati formiranje neodvisne države, ki bi ne bila z ničemer vezana s Srbijo razen z osebo vladarja. Zagreb bi moral dobiti parlament in svojo civilno in vojno upravo. Vojvodina, Bačka (?), Dalmacija, Bosna, Hercegovina in Slovenija (pisec pravi Slavonija) bi imele pravico izjaviti se za unijo ali s Srbijo ali s Hrvatsko.

Govorec o sedanjem predsedniku KDK Mačku pravi, da ta evoluiral v smeri frankovščine, dočim je frakcija,

ki pripada »rodbini«, in ki ji je na čelu zet (?) Stjepana Radića, Predavec, še intransigentnejša v svojih zahtevah. Ta avtonomistični program se ne sklada z integralnim jugoslovenstvom drugega voditelja koalicije Pribičevića in mi li dopisnik »brez preudela za bodočnost«, da se tu s časom lahko razvije točka za čim dalje večje razlike med voditelji KDK. V drugem delu članka prehaja pisec na srbijske voditelje; omenja politiko Davidovića in Korošca, prizadevanje Miloša Savčića za sporazum in dozdnevni načrt bivšega ministra Srbića, po katerem se ima država razdeliti na pet velikih ozemelj, mesto dosedanjih oblasti. Članek končuje: »Vsi poskusi, da se poravnava spor srbsko-hrvatski, se morajo registrirati, ker pričajo da obstoji resnična volja za sporazum. Treba se je vsekakor nadejati, da se bo končno našel na eni in drugi strani tak šef, čegar avtoriteta bo zadosti močna, da se priznajo učinjene pogreške, da se določijo sredstva za njih izboljšanje, ki postaja z vsakim dnevom vse bolj pereče in potrebno ter da se tako grupirajo vsi oni množestveni, ki mislijo, da nikakoli očitki med političnimi strankami, naj so še tako močni, ne smejo izzvati borbe brez pardona med dvema plemenoma enega naroda, ki mu je določena najboljša bodočnost.«

Sporazum med Francijo in Nemčijo

Uspešni razgovori med Briandom in Stresemannom v Luganu. Vprašanje izpraznitve Porenja v načelu rešeno.

— Lugano, 15. decembra. Razgovori med Briandom, Chamberlainom in Stresemannom so se zaključili, kakor je angleška diplomacija že včeraj najavila s pozitivnim uspehom. Gre za popoln sporazum o načelu o celotnem okviru locarne politike in evakuacije Porenja. Opuščena je misel, ki je bila povzročena na septembarskem zasedanju, da se izvoli poseben odbor za konstituiranje ter je

mesto tega Briand predlagal drug odbor za likvidacijo. V njem bosta zastopani obe zainteresirani velesili Nemčija in Francija, njegova naloga pa bo, da likvidira vsa vprašanja iz versailleske pogodbe, ki bodo preostala po 1. 1935. Podrobnejša še ni nitišar znanega o tem odboru, toda dr. Stresemann je zastopnikom tiska obljubil, da jim bo popoldne dal podrobnejše informacije.

Dva vlomilca prijeta

Ljubljana, 15. decembra. Ljubljano sta zadnje čase strahovala dva nevarna vlomilca. Morda jih je bilo tudi več. Velikih vlomov sicer nista tvegala in sta težele »Wertheimer« raje puščala pri miru, pač pa sta se specializirala na manjše vleme. Toda vsake stvari je enkrat konec in tako je bilo te dni tudi konec pustolovščinam obeh vlomilcev, zakaj policija jima je stopila na prste in sedaj že sedita na varnem.

Eden policijskih agentov, ki mu je bila poverjena naloga poizvedovati za rožnolokskim vlomilcem, je namreč te dni opazoval nekega možkega, ki je pomljal po gostilnah gostom tobačne izdelke na prodaj. Pomljal jih je tudi gostom. Agent mu je v primerni razdalji sledil in kmalu je opazil, da je sumljivi neznanec krenil v Kotnikovo ulico. Tam je imel stanovanje. V to gnezdo je sinčič posegla policija in prišla dva brezposelna potepuha. Josipa S. in Marcela Z. Oba sta doma neke iz tržske okolice, v svojem »poklicu« temeljito podkovana. Policija je namreč našla zadostne dokaze, da imata dva prava in že dolgo iskana vlomilca v rokah. V stanovanju je našla večjo zalogo tobaka, steklenice razvednic in druge robe. Ugotovila je, da izvirajo vse te stvari od vlomov v trafiko v Rožni dolini in od vroma v barako med

Za državnimi uradniki še duhovniki

Korošev režim je začel preganjati tudi duhovnike, ki ne trobijo v hegemonistični rog.

— Karlovac, 15. decembra. V zadnjem času je KDK priredila v Liki serijo večjih in manjših shodov, med katerimi je najbolj znan veliki shod v Gospiću. Ti zbori so imeli za neke udeležence težke posledice. Tako je bilo n. pr. župniku Milošu Nandiću iz Gračca in čupniku Vujnoviću po tem shodu nenadoma odtegnjeno izplačilo dodatkov na obliko, in sicer po brzojavnem naročilu iz Beograda z dne 30. novembra. Ti dodatki so jima bili odtegnjeni zaradi tega,

ker sta prisostvovala shodu KDK v Gospiću in ker sta pristala Kmetko-demokratske koalicije. Ob enem je, kakor zatrjujejo, ministarstvo ver z dopisom zahtevalo od eparhijskega konzistorija v Plaškem, da proti navedenima župnikoma disciplinarno postopa z motivacijo, češ da sta se udeležila protidravnega shoda. To postopanje režima je bilo tu sprejeto z velikim ogorčenjem, tem večjim, ker sta bila oboja župnika preganjana že v Avstriji zaradi nacionalizma

Režim hoče popolnoma zadušiti opozicijski tisk

Pripravlja se novela tiskovnega zakona, ki predvideva drakonične kazni in s katero hoče režim po fašističnih metodah uničiti vladni nenaklonjen tisk.

— Zagreb, 15. decembra. »Hrvat« poroča pod naslovom »Preganjanje hrvatskega tiska«, da je odgovorni urednik »Narodnega Valca« Krešimir Devčić še vedno v zaporu, čeprav je sodišče ugotovilo, da se po tiskovnem zakonu nikdar ne more odrediti preiskovalni zapor. Svoje poročilo zaključuje »Hrvat« tako-le: Poostreitev tiskovnega zakona, ki se pripravlja v Beogradu, bi obstojala v tem, da bi se uvedel za tiskovne delikte obligatoren preiskovalni zapor. Z drugimi besedami pomeni to, da se bodo spravili v zapor vsi režimu nepotrebnih novinarji. Ra-

zen tega se imajo znatno povišati postavke, ki se tičejo kaznovanja na podlagi zakona o tisku. Te kazni naj bi bile za vsak najmanjši prestopok naravnost drakonske, tako da bi bila onemogočena vsaka kritika režima. Vlada hoče zadušiti zadnje ostanke svobode tiska, da bi lahko vladodržci brez kontrole tiska delali, kar bi hoteli. Novela tiskovnega zakona se v Beogradu že izdeluje. Proti poizkusu definitivnega uničenja tiska bi morala nastopiti vsa javnost z mnogo večjo odločnostjo in složnostjo, kakor pa je nastopila ob sprejetju sedanjega tiskovnega zakona.

Ustanovitev velike jugoslovenske paroplovne družbe

V Splitu je bila včeraj osnovana nova družba »Jugoslovenski Lloyd« d. d., ki je največja paroplovna družba v naši državi.

— Split, 15. decembra. Davi se je vršilo zborovanje Jugoslovensko-ameriške plovitve in Atlantske plovitve, na katerem je bila sklenjena fuzija obeh družb v Jugoslovenski Lloyd d. d. v Splitu. Predsedoval je dr. Miho Kolin, ki je v svojem govoru naglasil važnost te trgovske operacije in novega grupiranja pomorskih gospodarskih organizacij. Sporočil je, da je družba te dni naročila dva nova parnika po 10.000 ton. Nova družba ima 26 transoceanskih

parnikov s skupno 215.000 ton nosilnosti. »Jugoslovenski Lloyd« se more po svoji organizaciji, plovnim parkom in kapitalom danes šteti med velike svetovne pomorske družbe. Izvoljena je bila uprava ki jo tvorijo Nikola Miha-nović kot predsednik, Boško Baburica kot podpredsednik, Božo Banac, Franjo Petrinović, dr. Mihajlo Kolin in Niko Malinović kot člani. Generalni direktor podjetja je Bežo Banac.

Kriza v zvezi mest?

— Zagreb, 15. decembra. Danes dopoldne bi se imela vršiti seja poslovnega odbora zveze mest v naši državi. Izvoljen bi moral biti nov predsednik, ker je dosedajni predsednik bivši zagrebški župan Heinzl odstopil. Beograjski župan se je opravičil, da ne more prisostvovati seji zaradi bolezni, napovedal pa je prihod podpredsednika beograjske občine dr. Koste Jovanovića. Za danes napovedana seja poslovnega odbora pa se ni mogla vršiti, ker so došli nanjo samo štirje člani poslovnega odbora in ni prišel niti na-

povedani beograjski podžupan. Uprava bo zato sklicala drugo sejo, kadar bo to smatrala za primerno. Zdi se, da se tudi zveza jugoslovenskih mest nahaja v krizi zaradi notranjepolitičnih razmer.

Radi črnih zastav

Zagreb, 15. dec. »Hrvat« poroča, da je policija pričela kaznovati v Zagrebu meščane, ki so 1. decembra in kasneje izobe-sili črne zastave. Tako sta bila gostilničarja Cerovski in Zebić iz Vlaške ulice danes pozvana na policijo ter obsojena na globo 500 Din.

Odlikovanja

Beograd, 15. dec. Z redom Sv. Save III. stopnje sta odlikovana generalni direktor carin dr. Komrad Šmid, finančni delegat v Ljubljani dr. Ivan Rupnik, z redom Sv. Save IV. stopnje pa dr. Hubert Souvan, prokurator finančne prokurature v Ljubljani.

General Uzun-Mirković upokojen

Beograd, 15. dec. Kralj je podpisal z 11. decembrom datiran ukaz, s katerim je upokojen bivši divizijski general v Zagrebu Dragoljub Uzun-Mirković. General je obenem prevečen v rezervno s pravico nošenja uniforme.

— Zagreb, 15. decembra. Novi divizijski komandant general Voislav Tomić in novi mesni komandant general Danilo Belimarković sta danes prevzela svoje posle.

Brezpredmetni protesti

— Beograd, 15. decembra. Povodom znane incidenta med ministrom Cvetkovićem in niško oblastno skupščino je oblastni odbor v Nišu apeliral na ostale oblastne skupščine, naj nastopijo v obrambo proti terorju vladodržcev. Travnjska oblastna skupščina se je na svoji včerajšnji seji bavila s tem apelom ter odposlala niškemu oblastnemu odboru pismo, v katerem naglašja, da nima smisla protestirati proti takemu postopanju pri vladi, v kateri sede isti ljudje, ki kršijo zakone in terorizirajo oblastne samouprave. Pač pa naj vse oblastne skupščine nastopijo skupno, da na ta način čimprej dosežejo spremembo sedanjega režima.

Ex lex v zagrebški zbornici

— Zagreb, 15. decembra. Od danes se nahaja zagrebška trgovska in obrtniška zbornica v ex lex stanju. Še pred meseci je naprosila ministarstvo trgovine, naj podaljša članom zbornice mandate, ki so jim potekli koncem septembra. Ob enem je predsedstvo zbornice poslalo v odobritev tudi novi volni red, iz Beograda pa do danes 15. decembra še ni prišel noben odgovor.

Prepovedan shod v Zagrebu

— Zagreb, 15. decembra. Za jutri je bila napovedana javna skupščina hrvatske stranke prava za spodnji del mesta. Policija je danes to takozvano skupščino Vlaške ulice prepovedala.

Neurje in potres v Grčiji

Beograd, 15. dec. Iz Aten poročajo, da razsaja v Grčiji od sinoči strahovito neurje. Vso noč je bilo kakor iz škafa, vrhu tega pa je divjal strahovit orkan, ki je povzročil ogromno škodo. V Herakleonu je bil zabeležen močan potres, ki je porušil tudi več hiš. Da li je katastrofa zahtevala tudi človeške žrtve, zaenkrat še ni znano.

Atentat na Hooverja

Buenos Aires, 1. dec. Semkaj je snoči prisel Hoover. Aretirani študent Stearson je izjavil, da je on sam položil bombo na tračnice, po katerih bi bil imel priti vlak, v katerem se je vozil Hoover.

Odstop predsednika newyorške policije

Newyork, 14. decembra g. Tukajšnji policijski predsednik Warren je podal ostavko. Očitalo se mu, da ni mogel razjasniti umora gledališke igralca in tihotapca z opijem Rotsteina.

Pozor na nove telefonske številke »Slovenskega Naroda«

Nadaljevanje porotne obravnave proti Klemenciču

Danes se je nadaljevalo zasliševanje prič. — Obravnava se bo zavlekla najbrž do poznega večera.

Zasliševanje prič

Ljubljana, 15. decembra.

Po odmoru se je včeraj popoldne nadaljevala senzacionalna obravnava proti Janu Klemenciču. Zaslišane so bile pričbe obtoženčeva natakarka Fani Jonke, vratar postni upravniki Vujčić, trgovec Peter Potesche, stražnik Jurij Maurovič, mesar Alojz Hönigmann, mesar Moscher, njegova soproga, šivilja Ana Plut, šivilja Regina, hotelir v Rogaske Slatini Klešč, kretničar Depar, trgovec s kožami Kalin, Peter Sitar, Mikličeva uslužbenka Fani Mencin, Karol Rosenwirth in še več drugih, ki so prišli kakorkoli v stik z obtožencom. O zasliševanju prič poročala obširno današnje »Jutro«. Po zaslišanju k razpravi pozvanih prič so bile prečitane pismene izpovedbe prič. Kolkaj Rudolf je navedel v zapisniku, da ga je obtoženec s svojim nastopom toliko premotil, da je pristopil kot tih družabnik. Kolkaj je dal kapital, obdoleni je pa v od podjetje. Kolkaj je vložil 1.200.000 Din, zemljišče je stalo 139.000 Din. — Ker je pa sprevidel, da se obtoženi malo briga za zadevo, se je potrudil, da je prišlo do likvidacije.

V službenem vozu kočevskega vlaka se je vozil železniški uradnik, ki ni med vožnjo zapazil nič sumljivega. Za vojaško bolnico je vlak na signal obstal in tedaj se je zazdelo uradniku, da se čujejo od nekod zamolkli glasovi, kakor od nekoga, ki mu je bilo slabo. Šel je za glasovi in se prepračil, da v ambulancnem vozu ni nekaj v redu, ker je glas prihajal od tam. Ambulanci voze je bil tik voza, v katerem je bil uradnik.

Ravnateljica »Mladice« je navedla, da je bila obdolenčeva hči Albina zelo pridna učenka. Čeprav ni redno plačevala, je ravnateljica zalagala za njo. Pozneje je oče plačal.

Z Ivanom Rustjo sta bila skupaj pri vojakih. Zadnji čas je bil zamiljen, zvečer je hodil na vlak, čemu, pa priča ni vedel. Kajfež iz Kočevja je dobavljal obtoženecu nad 300 l vina, ki mu ga pa še ni plačal. Družabnik trditi Matias Barbi, je izpovedal, da je ostal Klemencič po nakupu žage njih poslovanje in dali so mu 100.000 dinarjev in 5000 lir kot prejem, ne pa za provizijo.

Ivanu Kalanu se po postavi zdi obtoženec sličen roparju, izjavi pa, da se mu do zveza mnogo stariši.

Cudermann, ki sta ga nameravala napasti 11. oktobra leta 1926 dva roparja, se zdi obtoženec enemu po postavi dovolj velik, sicer pa ne ve o kakih sličnostih. En ropar je bil pa mnogo manjši.

Železničar Prek Jakob je dejal v zapisniku, da je hodil obtoženi večkrat na kolo dvor gledat vagon. Tako je namreč Prek slisal.

Obtoženčeva svačinja je povedala, da je raniki brat posodil obtoženцу 75.000 kron. Razprava je bila o polnoči prekinjena in se je zjutraj ob 9. uri nadaljevala.

Zagovornik dr. Sajovic, ki je predlagal ogled na lico mesta, če se more v ambulanci voz dospeti brez pomoči od znotraj, ako je isti zaprt — je za svoj predlog kasneje umaknil.

Orožniki v Kočevju so poročali, da je bil obtoženi tamkaj ugledna oseba, gospodarsko je bil šibek in mu je pretel polom. Nepricakovano hitro si je pa opomogel. — Zvedelo se je, da je večkrat potoval po Gorjanskem in na mnogih krajih pustil svoje dolgovce. Da je bil v gospodarskih zadevah, je verjetno tudi, da 13. avgusta lani v Ljubljani ni plačal 136 Din za prenočišče.

Od onih 27 oropanih bankovcev, ki so se našli, je izhajalo 14 tisočakov iz Kočevja, izmed katerih je bilo 10 tisočakov od strank, s katerimi je imel on kupčije. Hčerka je v zapisniku izjavila, da ji je oče prinesel iz Prage ducat ročkov, v Ljubljano jih je vzel 8 v »Mladici«.

Obtoženi je v preiskavi tudi omenil, da je o vsem zvedel takoj naslednji dan in priznal, da je res plačal po 1. septembru večjo vsoto trgovcem in obrtnikom v Kočevju in sicer v tisočakah. Dobil jih je od sobarice in natakarka. Preiskava je pa doglajala, da je plačeval že 26. avgusta, to je dan po ropu.

Predsednik je pokazal in prebral droben listek. Ta listek je obtoženec zvil med prsti in ga hotel dati ženi, ko ji je ponudil roko, pa je listek padel na tla. Na listku je obtoženi pisal: »Naj natakarko dobro premisli dan in uro.« — Obtoženi je mislil natakarkarja pri »Šestici«. Ko ga je predsednik vprašal, zakaj je to storil, je odgovoril, da zato, ker ve, kako se gostilničarji, ki imajo mnogo prometa, težko na kako stvar spomnijo. Predsednik je ugotovil, da je obtoženi med preiskavo trdil, da je bil tudi v kinu »Matica«, od tam je šel k »Šestici« večkrat, a od tam naravnost v kavarno »Slova«, drugič je pa dejal, da je bil v kinu »Ljubljanski dvor«.

Obtoženec: »Saj sem tudi dejal v preiskavi, da se za vsak korak ne morem spomniti.«

Predsednik je prebral poročilo, da se je širila po Kočevju govorica, da pred ropom obtoženec ni mogel kupiti niti sod vina, na upenje mu pa nihče ni hotel dati, ker je bilo splošno znano, da je povsod dolžan.

Predsednik je dalje ugotovil, da je Klemencičeva letos januarja ponudila upnikom poravnava, in sicer 10 odstotkov proti 12 mesečnim obrokom.

Romanje uropanih tisočakov

Potem je prebral zapis, kje so se našli uropani tisočaki. Našli so se 3 ali 4 v Ljubljani, 14 v Kočevju, 1 v Radovljici, 2 v Škofjeloški dolini, 1 v Zagrebu, 1 v Senju na Hrvatskem 1 na Jesenicah, 1 v Radečah pri Zidanem mostu, 1 v Železnikih, 1 v Sočarici, 1 v Dobrem polju, 1 v Kočevski Reki. Zadnji tisočaki je prišel v Kočevsko Reko iz Kočevja.

Obtoženi je pri kretnarju Schleimerju dobave pivo še dokaj redno plačeval. Klemencičevi so premalo pazili na čevlje in so se dobre čevlje odmetavali, pravi neki dopis ter vrača krivdo na ženo.

Predsednik je ugotovil, da plačila obtoženca do septembra nikdar niso presegla zneska 8000 Din, a lani je plačal 30 tisoč 755 Din, oktobra 18.200 Din, a novembra zopet normalno.

Dalje je omenil predsednik, da je moral biti storilec v svezi s pošto, da jo je oropal tedaj, ko je ambulanca vozila denar, saj ni vedno imela denarja. Z druge strani bi se pa dalo sklepati, da ropar svez ni imel, ker je včasih pošta vozila tudi višje zneske.

Potem razloži predsednik, da je glede kočevskega vlaka neka pomota, da je prišel ob 21.35 ali pa z zamudo ob 21.47, kar pa na stvari ne izpremeni, ker bi bil obdoleni do 22. ure lahko s električno železnico do tedaj pred pošto, po pa nikakor ne. Zadnji tramvaj pelje ob 21.41 z dolenskega kolodvora. Vlak, ki je vozil s seboj ambulančni voz, ki je bil oropan, vozi z brzino 40 do 45 km na uro.

Bratovž je prejel leta 1926 pismo, da bo v ambulanci vloženo dne 14. oktobra, nato je pošta ukrenila varnostne odredbe, a vložena pa ni bilo.

Neki Pavel Penko je pisal nekemu orožniku in ga vprašal, kaj delajo v Kočevju, da se vrše taki ropi. Pisal mu je, da ga Klemencič razne stvari vpraševal, pa mu ni zapel in ni nič povedal. Ko je šel o ropu, je takoj sumil, da ga je izvršil Klemencič. Ko je bil Penko nato zaslišan, je dejal, da mu je »neki notranji čute« narekoval, da je krivec Klemencič.

Glede naporanih tisočakov je predsednik pripomnil, da se po aretaciji ni noben tak bankovec več pojavil.

Predsednik je prebral razne račune o dobavah, ki jih je plačal obtoženec. »Hipotekarna banka« mu je 31. avgusta lani odpovedala kredit. Obtoženec je glasom izkaza, ki ga je sestavil preiskovalni sodnik, imel od 26. avgusta do 31. oktobra lani dohodkov 126.879 Din, a izdatkov 250.148 Din, torej je primanjkljaj 123.268 Din.

Preds.: — S čem ste krili primanjkljaj? — Z zaslužkom in denarjem, ki sem ga imel.

Drž. pravdnik: — Z železno rezervo? — Da.

Belega vina je obtoženec kupil do konca decembra lani 1455 litrov, a prodal ga je le 46 litrov manj, nekaj je prodal tudi rdečega vina in mošta. Na dan ropu je bil obtoženi dolžan skupaj 427.000 Din, odplačal je 116.000 dinarjev. Na stroških in obrestih je obtoženi plačal 65.000 Din.

Obtoženčeva preteklost

Janko Klemencič je neznanovan. Županstva Jesenice in Kočevje omenjata, da je bil vedno na dobrem glasu. Isto trdi županstvo Bled.

Publika vztraja in zasleduje z zanimanjem razpravo, največ je neznega spola.

Na obrazih porotnikov se bere utrujenost, nekateri povešajo glave.

Glede verodostojnosti Bratovža predlaga državni pravdnik zanamak.

Drž. pravdnik je tudi trdil, da je obtoženec leta 1926 po izvršenem ropu mnogo izplačeval in je plačal od februarja do aprila 1926 kar 65.000 Din in omenil, da bo preiskavo ropu iz leta 1926 obnovil, če, da se je on večer obdoleni pojavil v Grosupljem in izginil ter pozneje iskal prenočišča v Zaticini.

Zagovornik je prosil, naj se ugotovi vsem predlogom državni pravdnika, ki zahteva tudi ponovno zaslišanje Petriča, če, da se ne protivi, ker njegov klient sam želi, da se ropi razkrijejo. Sodišče je vse dokaze zavrnilo kot nepotrebne.

Razprava se ob zaključku lista še nadaljuje in bo zaključena najbrž šele pozno zvečer. Po opokanskem odmoru se prične nadaljevanje ob 15. uri.

Fant dvoril hčerki, da je ljubimkal z materjo

Hrastnik, 15. decembra. V neki tukajšnji vasi doline »šentflorjanske« se je zoznalo o čudnem ljubavnem razmerju. V samotni hišici zunaj kraja je stanovala mlajša vdova s svojo hčerko-edinko. Za hčer se je začel zanimati fant. Zadeva se je zadovoljivo razvijala in je delal pozneje tudi posete na njihovem domu. Mladenci sta obe gostoljubno sprejemali in ni manjkalo na obiskih ne jedače, ne pijače.

Trojica se je morala prav imenito zabavati, ko je korajžni mladenič, sedeč med hčerjo in materjo, znal tako lepo pripovedovati, da je zmešal stasoma srce obema: hčerki in materi-vdovi.

Hčerka pa je morala biti kaj naivna, ker ni opazila, da se plete tudi nekaj med njenim kavalirjem in njeno materjo. Prav nič se ji ni zdelo sumljivo, če je njen ljubi podvnil tudi materi, ali pa jo je celo spremljal kam po poslih.

Njej je bilo pač ljubo, da je fant tudi materi všeč. Mislija je pač, da ji zato ne bodo delali sitnosti pri poroki.

Ljubavna storija pa se je razpletala bolj kakor bi kdo pričakoval in je čudno, da je kazal mladenič kmalu več simpatij za mater nego za hčer.

Neverjetno, pa vendar resnično! Vdova je zmešala fantu glavo in srce, in ko so pred dnevi napravili skupen izlet, je izbilo sodu dno.

Družbica se je vračala veselo razpoložena in polna življenskih dobrot. Fant je korakal, precej nasekan seveda, v sredi, za vsako roko pa se ga je držal zepeljiv privesek.

Pa ni maral mladenič dosti za svojo zaroteno, ampak se je le bolj zanimal za njeno mamico. Ko pa so prišli vsi trije domov, je moralo hčerke samo v svojo sobo, fant pa je dobil »sterpergo« pri vdovi. Dekle je užajeno presterigalo in udrla v ljubčkov harem, pa jo je ta odpravil in postavil kaj hitro pod kap.

Dekle je povedalo čudno dogodivšino sosedom, mamica so zdaj v veliki zadregi in trde, da je hčerin fant velik nasilnik, ki se ga niso mogli ubraniti kljub vsej svoji kreposti...

Kako se bodo zdaj pobotali vsi trije in kam bo krenili mladi prefriganec, je veliko vprašanje, ki zanima vse sosede.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Tajinstvena smrt švicarskega trgovca. — Tragedija maturantke. — Strašna rodbinska tragedija. — Prpič bo obešen. — Najboljši plesalci v naši državi.

Kakor smo že poročali, je bil francoski kapetan Raymond Carlier, ki je bil osumljen, da je umoril v beograjske hotelu svojega tovariša, švicarskega trgovca Jeana Iselia, izpuščen iz zapora. Kralji ga je pomilostil že drugič. Kapetan je bil obsojen na 20letno težko ječo. Ko je bil prvokrat pomilostjen, mu je bila kazen znižana na 10 let. Tedaj je Carlier tudi zapustil kaznišnico v Požarevцу in šel v kaznišnico v Sremski Mitrovici. Po naših zakonih se namreč lahko oprosti vsakemu kaznivcu največ polovico kazni. Carlier je odsedel v kaznišnici 5 let. Moral bi sedeti torej še 5 let. Uprava kaznišnice mu je pa z dovoljenjem ministrstva pravice odpustila ostalo polovico kazni in Carlier je bil te dni izpuščen. Raymond Carlier je bil aktiven francoski kapetan. Dodeljen je bil generalnemu štabu v Parizu in sicer informativnemu oddelku. V neki misli ga je generalni štab poslal v Beograd. Tu se je seznanil s trgovcem Iselijem, s katerim je stanoval v istem hotelu. Splošno se sodi, da je Carlier vendarle morilec trgovca Iselia; umoril ga je pa najbrže v izvrševanju svoje službene dolžnosti. Tako je vsaj javno mnenje. Kakor znano, kapetani niso mogli dokazati niti najmanjše krivice. Celo umirajoči trgovci Iseli je izjavil, preden je izdihnil, da je izključeno, da bi zadel njegovega prijatelja Carliera najmanjša krivda. Trgovca je naglo umrl in kar je najbolj zagonetno, ne od rane od revolverske kroglice, temveč od arzena, ki ga je nekdo pogloma pridal njegovim hranim. To je bil glavni povod za sum, da ga je zastrupil kapetan Carlier, ki je stanoval z njim v isti sobi in ki se je trgovcu sam ponudil za strežnika. Razen tega je imelo sodišče še druge indicije, ki so upravičevale sum, da je Carlier zastrupil trgovca. S pomilostitvijo kapetana Carliera je oživela v spominu pravnih krogov, pa tudi v javnosti ta zagonetna afera, ki je še vedno nepojasnjena.

Nedavno so zagrebški listi objavili, da je Sava naplavila pri Resniku truplo mladega, lepo oblečenega dekleta. Na to vest se je včeraj zglasil pri srezkem poglavarstvu v Zagrebu Nikola Radošević, posestnik iz Prvca pri Novi Gradski. Prosil je, naj mu pokažejo truplo mlade utopljenke, ker sumi, da je to njegova hčerka Jelena, ki jo že več dni počenja. Utopljenka je bila že pokopana na pokopališču v Sesvetih. Pod nadzorstvom komisije so truplo izkopali in Radošević je v njem spoznal svojo pogrešano hčerko Jeleno. Truplo so prepeljali v rodbinsko grobnico v Novo Gradski. Pokojna Jelena je obiskovala v Novi Gradski realno gimnazijo. Lani je maturirala, toda imela je smolo in izpita ni položila. Ponavljati razreda ni več hotela in zato se je odločila, da gre v službo. Vložila je prošnjo na železniško direkcijo v Sarajevu, ki je pa bila odbita. Njen oče je imel neke znanec v Beogradu. Zato je poslal prošnjo še ministrstvu prometa v Beograd. Bil je pripravljen, da bo njegova hčerka tu dobila primerno službo. Toda tudi prometno ministrstvo je prošnjo zavrnilo. Jelena ni preostalo drugega, nego da gre v Zagreb in si poišče zasebno službo. Jelena je res odpotovala v Zagreb in stanovala skupno s svojo prijateljico Rumpčičovo na Savski cesti. Rumpčičeva je izjavila, da je Jelena takoj po prihodu v Zagreb začela iskati službo. Vrnila se je pod večer vsa obupana domov in rekla, da so jo povsod odbili. Pri Rumpčičevi je spala samo eno noč. Rekla ji je naslednje jutro, da se bo vrnila k staršem. Jelena je ta dan res odšla in od tedaj so jo pogrešali. Oče jo je iskal s pomočjo zagrebške policije, toda brez uspeha. Pred dnevi je pa čital v zagrebških listih, da je Sava pri Resniku vrgla na breg truplo mladega dekleta in po opisu utopljenke spoznal, da gre za njegovo hčerko.

Včeraj se je pred sarajevskim sodiščem začela zanimiva razprava proti 14letnemu Mihovnu Veljoviću iz Zivajenice pri Rogatici. Državni pravdnik ga je obtožil očetomora. Deček je ustrelil svojega očeta, ki je obležal na mestu mrtve. Deček je priznal zločin, trdi pa, da je očeta umoril v silobranu. Oče Lazar ga je preganjal, odkar se zaveda. Sovražil ga je iz duše, ker je sumil, da ni njegov sin. Ko je bilo Mihovnu 7 let, ga je oče nekega dne zapodil iz hiše. Deček se je potepal nekaj dni po vasi in po gozdu. Spal je v hlevih z živino in stradal. Ko ga je glad naposled prignil pod domačo streho, ga je oče ropet zapodil in mu pretel, da ga ustrelji, če se še vrne. Mihovnu je moral zbežati v gozd in je živel odslej od miloščine. Nekega dne se je zopet vrnil. Pred hišo je našel puško, ki jo je oče pozabil na kupu drv. Počakal je očeta in ga ustrelil. Nato je pobegnil v gozd, kasneje se je sam pritrjavil orožnikom. Zagovornik je zahteval, naj se deček na podlagi te izpovedi oprosti, ker je izvršil dejanje v silobranu. Sodišče je pa razpravo prekinilo, da zasliši še dečkovo mater, ki je osumljena, da je slišna nagovorila, naj očeta ustrelj.

Iz Zagreba poročajo, da je stol sedmorice po petdnevem posvetovanju potrdil obsodbo Prpiča in njegovih tovarišev. Posvetovanja so trajala polniti pet dni, kar se še ni zgodilo pri niti v nobenem procesu. Smrtna kazen vsega na smrt obsojenih članov Prpičeve tolpe je torej potrjena. Včeraj je stol sedmorice protokoliral svoje odločbo. Te dni bodo odposlali vse akt ministrstvu pravde v potrdilo. Začetkom prihodnjega leta bo pa Prpič s svojimi tovariši justifikiran. V pravni krogli se ob-

ravnava sedaj vprašanje, kdo bo justifikiral Prpičovo tolpo, ko ni več krvnika Mauerja, ki ga je pred meseci zadela kap. »Jugoslavenski list«, poroča, da se je te dni zglasil v uredništvu bivši Mauerjev pomočnik Dragotin Hard in pokazal dekret, s katerim je imenovan od 15. novembra za naslednika umrlega krvnika Mauerja. Tako ima Sarajevo še nadalje krvnika v svoji sredi. Sarajevani pa žele, da bi ravno v Sarajevu ne imeli preveč posta.

Kakor je znano, je tovarna gramofonov Edison Bell priredila predsmotnim v hotelu »Esplanad« v Zagrebu plesno tekmo za posebno nagrado. Čeprav je imel plesni turnir reklamni značaj, je dvorano napolnila izbrana zagrebška publika. Turnir je bil tudi zanimiv, ker se je vršil ob godbi dveh velikih električnih gramofonov in ne ob godbi »jazza« kakor je bilo doslej ob takih prilikah. Vsi sedeži v dvorani so bili že v ponedeljek razprodani. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Zanimanje za plesno tekmo je bilo še večje kakor za volitev najlepše Jugoslovenke. Bilo je mnogo gospodov, še več pa dam in gospospic, ki so nestrno pričakovale izid tekme. Tekma je začela z majhnim umetniškim programom. Sodelovali so zagrebški umetniki. Po 10. uri se je tekma pričela. Udeležili so se je za Zagreb trije pari. Melanka Margetić z Zdenkom Kopisto, Konušek Milka z H. Rombergom in gđ. Kaufman z bratom. Iz Beograda so bili trije pari: Jelica Kabadajić z Miljutinom Obradovićem, Marica Gjorjević z Brankom Bogdanovićem in Tamara Korintse z Radmilom Gjurgjevićem. Iz Oslička sta bila Eta Szűs s Santom Montiglio, iz Subotice Gelka Klobčatić z Arpadom Horovitzem, iz Splita Anita Fatorin z Vekoslavom Tomićem in iz Ljubljane Elza Stojković z Stanetom Seunigom. Pari so bili numerirani. Tekma je začela z angleškim foksom. Nastopili so štirje pari. Nato so se vršili vsi pari in vsak je imel priliko, da zapleše angleški valček, angleški fox, tango in foxtrot. Prva nagrada ni bila prisojena nobenemu. Delji so si jo pari Margetić-Kopista (Zagreb), Kabadajić-Obradović (Beograd) in Stojković-Seunig (Ljubljana).

Hitro in zanesljivo deluje pri vseh katarih gleichenberški KONSTANTINOV VRELEC Glavna zaloga: A. ŠARABON, LJUBLJANA

Sokol

Vsem bratskim društvom

Pred nami so božični prazniki, dnevi miru, dnevi, ki so popolnoma posvečeni družini. Dosti naših bratov in sester bo praznovalo te dni v zadovoljstvu, blagostanju in izobilju, a še več jih bo, ki bodo preživeli te dni v siromaštvu, prepričani sami sebi, brez blage očetove in matrine roke, brez krova in brez mira.

Ne pozabite takih bratov in sester v teh dneh! Skušajte jim nadoknaditi to, česar jim ni prisodila kruta usoda. Priredite po svojih družinskih božičnih po običaju svojega kraja. Če vam dovoljujejo sredstva, pribavite jim najpotrebnejšo obleko, perilo, obutev. Omogočite jim, da preživijo vsaj nekliko ur v bratskem sokolskem krogu ob božičnem drevescu. To velja za članstvo, narasčaj in deco. Se je čas, da pripravite vse potrebno, zato na delo! Zdravo!

Socijalni odsek JSS.

Poljski vseslovanski sokolski zlet

Leta 1929. bo v Poznanju velika splošna poljska razstava v cilju, da pokaže razvoj Poljske v prvem desetletju njenega življenja. Ob priliki te razstave, ki se odprvi 15. maja 1929, bodo v Poznanju različni poljski in vseslovanski kongresi in

Poljski veslovanski sokolski zlet in sicer 29., 30. junija ter 1. julija 1929. Poljski Sokoli se pripravljajo z največjo pridnostjo za ta zlet, ki jih bo prvič v zgodovini poljskega Sokolstva postavil pred predstavnikove poedinih narodov, včlanjenih v Mednarodni telovadni zvez.

Razen Sokolov iz Poljske bodo prisostvovali na zletu jugoslovanski, češkoslovanski, ruski Sokoli v emigraciji, lužiški Srbi, nadalje poljski Sokoli iz Nemčije, Belgije, Holandske, Francije, Brazilije in v posebno velikem številu (2000) iz Severne Amerike. Omenja se tudi udeležba bolgarskih Junakov.

Protektorat nad zletom je prevzel bivši minister in sedanjí »Prezident mesta« (župan) Poznanja, brat Ciri Ratajski, ki je tudi sam član poznanjskega Sokola. Ratajski je bil imenovan za velikega poljskega razstavo, s katero je vezan sokolski zlet.

Sokolska zborovanja v Ljubljani. Vsem bratom in sestram iz vse Jugoslavije, ki so dospeli danes k sebi zbora župnih načelnikov in odobrovi seji JSS — bratski Zdravo v bel sokolski Ljubljani!

Prireditve ČOS v letu 1929. Leta 1929. se bodo vršile prve medletne tekme naraščajo ČOS in sicer po župah. Nadalje se bodo vršile smučarske tekme ČOS v Novem mestu na Moravskem. Češkoslovanski Sokolstvo se udeležijo vsesokolskega poljskega zleta v Poznanju. Večji zlet ČOS bo

v Plznu 5., 6. in 7. julija. Razen tega bo prisostvovala ČOS svečanostim francoskih gimnazistov v Cognacu in na zletu belgijskih gimnazistov v Antverpnu.

Japonska se zanima za Sokolstvo. Sokolstvo je vzbudilo tudi na Daljnem Vzhodu — na Japonskem — živo zanimanje. Češkoslovanska Obec Sokolska je stopila v trajne zveze s poedinci v Tokiju in v drugih mestih. Po zadnjih vesteh se je obrnila Japonska oficijelno na ČOS s prošnjo, da bi se ji poslalo sokolskega inštruktorja, ki bi vzgojil japonski vojski dobrih in zdravih častnikov. ČOS se je odločila, da predloži brata Fr. Pechačka za to mesto, ki je leta 1922. z bratom Sunijem dosegel prvo mesto na mednarodni tekmi v Ljubljani.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 15. decembra 1928; katoličani: Irena; pravoslavni: 2. novembra, Uroš.

Jutri: Nedelja, 16. decembra 1928; katoličani: Evzebij; pravoslavni: 3. novembra, Sofronije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Ob 15.: »Modri osliček Miško«.

Opera: Ob 15.: »Bajadera«.

Kino Matica: »Siraz«.

Kino Ideal: »Prvi poljub«.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Drama: Ob 15.: »Krog s kredco«; ob 20.: »Lepa Vida«.

Opera: Ob 15.: »Boccaccio«; ob pol 20.: »Tosca«.

Kino Matica: »Siraz«.

Kino Ideal: »Prvi poljub«.

Tekma Ilirija: Viktorija ob 14.30 na igrišču Ilirije in Primorje: Zvezničarji ob 14.30 na igrišču Primorja.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bahovec, Kongresni trg, Ustar, Sv. Petra cesta, Hočevar, Sp. Šiška.

★

Ilirija — Viktorija (Zagreb). Naši klubi letos radi razmeroma ugodnega in milega zimskega vremena pridno izkoriščajo čas in igrajo nedeljo za nedeljo tekme. Teren je sicer precej težak, je pa za trening koristen. In kakor vse prejšnje nedelje in praznike, priredi Ilirija tudi v nedeljo zanimivo tekmo. V gostih ima zagrebški Viktorija, simpatičnega in Ljubljancem že iz prejšnjih let znanega gosta. Letos je Viktorija v izrazito dobri formi. Spomladi je prišla v prvi razred, in si takoj utrdila položaj, a v jesenskem prvenstvu je igrala vno vlogo in posrečilo se ji je, da se je plasirala za Haškom in Gradjskim na tretje mesto, pred Concordijo, Zvezničarji in dr. Viktorija igra lep in fair nogomet in velja za opasnega nasprotnika. Tako je v Zagrebu delala hude preglavice i Hašku i Gradjskemu. Zato obeta njeno nedeljsko gostovanje zanimiv sport, zlasti ker nastopi kompletna. Tudi Ilirija postavi svojo prvo garnituro, ojačeno z Verovškom. Tekma bo ob 14.30 na igrišču Ilirije.

Litijska žeparica pride pred ljubljansko poroto

Litija, 15. decembra.

Danes je odpeljala v Ljubljano litijska orožniška eskorta Katarino Lečkovo iz Čakovca. 40letno ženo so aretirali na zadnjem ponedeljkovem sejmu, kmalu po tem, ko je bila ukrajena poslušnica Rakovčevi iz Moravčevja vsota denarja. Oblasti so že v prvem trenutku domnevale, da tiči v aretiranki nevarna tatnica, pa se je hotela Lečkova na vse načine izviti iz pasti.

Jaz sem nedolžna. Le slučaj je hotel, da ste našli pod mojim krilom Rakovčino denarnico.

Čez nekaj dni se je sumljiva ženica udala in je priznala, da ima že več žeparskih tatvin na vesti. Zaradi sličnih deliktov je že tudi večkrat sedela, pa jo kazni ni spametovala, da bi krenila na poštena pota.

Na sejmu je bilo izvršenih več tatvin in ni izključeno, da je delovala ta dan večja žeparska tolpa. Ljudje so bili zaradi tatvin močno razburjeni.

Povojna socijalno-politična stremjenja

Zanimivo predavanje ravnatelja OUZD dr. Bohinjca v demokratskem akademskem klubu »Jugoslavija«.

V četrtek zvečer je predaval v okviru debatnih večerov demokratskega akademskega kluba »Jugoslavija« ravnatelj OUZD dr. Joža Bohinjec o povojnih socijalno-političnih stremjenjih. Objavljamo vsebino tega izredno zanimivega predavanja o najbolj perečih vprašanjih našega časa.

Socijalna politika že sama na sebi je zmaga nad tako zvanim gospodarskim liberalizmom, ki je raztrgal suženstvo fevdalizma in postavil načelo pravne enakopravnosti vseh ljudi. To je bil v začetku novega veka velik napredek, toda nepopoln in ni popolnoma osvobodil človeka. Francoska revolucija je postavila načelo svobode, enakosti in bratstva, ki pa še niso izpolnjeni in še dolgo ne bodo, vendar gre ves razvoj človeka v smeri osvoboditve in niha tega razvoja ne more več ustaviti. Načelo svobode in enakopravnosti se je razumelo po francoski revoluciji preveč individualno. Iz tega enostranskega in nepačnega pojmovanja se je razvil gospodarski liberalizem, ki pa ni prinesel zaželjene blagoslova, temveč je delavno ljudstvo še bolj zasuljilo. Kot reakcija na ta gospodarski sistem je nastalo gibanje socijalizma, ki je kot politično gibanje zahtevalo v prvi vrsti gospodarsko svobodo in gospodarsko demokracijo. Zahtevalo je zaščito gospodarsko slabšega, kajti gospodarski liberalizem je praktično sankcioniral izkoriščanje gospodarsko slabšega. Delavec je postal popoln suženj delodajalca. Njegova svoboda, da dela, če hoče, za tako ali drugačno plačo in ta ali oni delovni čas, je bila le navidezna, kajti delavec je moral delati, če je hotel preživeti sebe in družino, za dobro ali slabo plačo, za ugodne ali neugodne pogoje.

Z razvojem industrije se je pa razvil tudi konkurenčni boj, čigar bremena je moral nositi delavec. Število proletariata je naraslo. Gospodarski liberalizem je bil še slabši v tem pogledu kakor fevdalizem. Stanje, ki je nastalo, je označil najbolje neki pruski minister, ki je rekel, ko so mu popisali bedo delovnega proletariata: Če je to res, potem je najbolje, da propade vsa industrija. S tem je hotel reči, da bo industrija v takem razmerju do delavcev uničila gospodarski, kulturni in socialni napredek naroda.

Kot reakcija na to razmerje med delodajalcem in delavcem je nastalo socijalno gibanje, ki ga je najostreje in najbolje formuliral Karl Marx. Cilj vseh teh gibanj je omogočiti gospodarsko osamosvojitve in napredek vsakomur v okviru splošno veljavnih prirodnih zakonov in uveljaviti načelo: Brez dela ni jela. Iz tega gibanja se bo izkristaliziralo načelo posebnega delovnega prava, ki bo zaščitilo delo, kakor je zaščitena vsaka druga pravna ali gospodarska dobrina. Saj je delovna moč edina zasebna dobrina delovnega človeka. Gospodarsko močni faktorji so si izvajali marksistični zakon za zaščito svojih koristi, delavci so pa ostali do zadnjega časa brez zaščite po zakonu. Sam Bismarck, ki je hotel naprvo s silo zatreti vsako delavsko gibanje, je pozneje spoznal, da bi to bila smrt nemške industrije in je prišel z energično politično zakonodajo. Tako je socijalna politika iz prvotnega kurativnega značaja prešla v preventivni značaj. Nje cilj in namen je bil preprečevanje preteče socialne krize in socialnih krivic.

Pred vojno je bila vsa socijalna politična zakonodaja v vseh evropskih državah zelo revna ali pa je sploh ni bilo. Razen zakona za zavarovanje delavcev ni bilo no-

benih drugih globljih socialno - političnih zakonov. Socijalno - politična zakonodaja se je razmahnila šele po vojni. Masaryk je ob prihodu v domovino po prevratu najprvo naglasil: Če hočemo močno državo, moramo skrbeti v prvi vrsti za delovni narod, ker je ta za državo največji žrtvoval. Po vojni se je poskušalo spremeniti družabni red s silo, z revolucijami in na ta način izboljšati položaj delavca. To se je posrečilo v Rusiji, kjer se je uvedel državni socijalizem, ki pa sam na sebi še ni gospodarsko osvobodil delavca. Vpliv ruske revolucije na ostalo Evropo je bil pa ogromen. Brez nje bi ne bilo še danes v evropskih državah marsikaterega zakona, ki ureja napeto razmerje med delavcem in delodajalcem. Tako je pa prišel v Evropo nov duh v pogledu gledanja in vrednotenja človeka in še posebno delovnega človeka.

Kapitalisti so spoznali, da je v njih interesu, da se ublaže nasprotja med kapitalom in delom in začeli so z obsežnimi reformami. Ustanovil se je »Mednarodni urad dela«, ki proučuje zakone, ki naj bi izpravljali socijalna nasprotja. Sodelovanje med MUD in gospodarskim odborom DN je velik korak k uveljavitvi tako zvanega socijalnega mira, ki nam je danes najbolj potreben. Na Angleskem je delavstvo samo spoznalo, da je sporazum s kapitalom večji uspeh za delavstvo kakor ostra razredna borba.

Tako se ustvarja posebno delavsko pravo, ki bo urejalo vse socialne probleme. Izmed prvih socialnih reform je treba omeniti zavarovanje delavcev za bolezen, nezgode, starost, onemoglost, smrt in brezposelnost; posredovanje dela z državnimi borzami dela, pogodbeno pravo in vprašanje kolektivnih delovnih pogojev. Vprašanje delovnega časa, nadurnega dela, zaščita žensk in mladoletnih v industriji, vprašanje nedeljskega počitka, delavskih dopustov. Reševanje sporov, izvirajočih iz delovnega razmerja, naj bo poverjeno posebnemu delavskemu sodstvu. Obratni sveti naj bi imeli vpogled v administracijo in proces produkcije. Vedno večja je tudi skrb za preprečevanje obratnih nezdov. Nova socijalnopravna zaščita potrebuje pa tudi reorganizacijo inspekcije dela, h kateri naj bi se pritegnile tudi ženske in zdravniški. Ta naj bi skrbela, da se novi socialni zakoni tudi prav izvajajo. V duhu teh socialnih reform, se giblje tudi državno uradništvo. Povojni čas je uveljavil tudi idejna stremjenja, kakor so sindikalna svoboda, zaščita dela po državi itd. Nove ustave se bistveno razlikujejo od ustav pred vojno ravno po določbah, ki ščitijo delo. Te določbe so celo temelj vsake moderne državne ustave. Razvoj gre svojo pot naprej k cilju za duhovno in gospodarsko osvoboditev človeka. In gorje tistim, ki stojijo ob strani tega veličastnega gibanja ali ga morda še zavirajo. Čas jih bo prehitel in jih zdrobil.

Akademski omladina, ki se zbira v demokratskem klubu »Jugoslavija«, s takimi predavanji dokumentira svoje živo zanimanje za najbolj košljiva socijalna vprašanja, ki pretresajo povojno človeštvo. To je mladina, ki gre s časom in ki je zato niena tudi bodočnost. Prevzeta je s pravih demokratskih duhom v najširšem pomenu besede. Zato vidi tudi v predavatelju svojega vodnika in učitelja, ki mu bo stala zvesto ob strani tudi po študijah, ko bo stopila v življenje in zarezala svoje brazde v niivo kulture slovenskega naroda.

Ljubljanski kolodvor se mora povečati

Premestitev kurilnic iz mesta. — Zgraditev novih kurilnic. — Preureditev postaje. — Kaj početi s kurilnico v Šiški?

Nekako pred dobrim mesecem smo čitali v »Slovenskem Narodu«, kako mnogo možnosti ima Ljubljana, da postane središče vsega tuiskega prometa v Sloveniji. In ne samo središče, ampak nekako osrednje zdravilišče. Pisec dotičnega članka je podčrtal mnogo dejstev, ki v resnici govorijo za izpolnitev vsega našljeneja. Pri tem pa je potrebno, da bi se povdario še nekaj, kar spada prav gotovo v krog raznih problemov, ki se tičejo razvoja našega mesta. Predvsem pa je velike važnosti za uspešen razvoj tuiskega prometa rešitev vprašanja

Ljubljanskega osrednjega kolodvora

O tej zadevi se je sestala že l. 1919. širša anketa, ki je tedaj vsestransko obravnavala to vprašanje in je stori la tudi nekaj zaključkov, ki so vsi rezultirali v tem, da je za sedanje razmere ljubljanska glavna postaja v vseh oziirih premaljma za potniški in tudi tovorni promet. Izdelanih je bilo tedaj tudi nekaj različnih splošnih načrtov v nekoli hih varijacijah — vendar do danes ni bilo storjenega še ničesar. Ljubljanski glavni kolodvor je ostal še vedno neizpremenjen. Može to, da se je pred leti računalo nekoliko preširoko, saj se je nameravalo preložit izven mesta celo nekaj prog, ki oklepajo širše mesto kot železen obroč; toda člani ankete so imeli pred očmi razvoj Ljubljane v daljni bodočnosti, zato so generalno skušali rešiti celotni problem.

Danes, po skoraj desetletjih letih imamo na razpolago že mnogoletne izkušnje, ki pravijo, da se je ves promet preko ljubljanske postaje v resnici po prevratu v vseh oziirih močno povečal ter so sedanje naprave le z težavo in ob izredni pazljivosti in poži rtovalnosti osobja prenesle izredno veliko prometno obremenitev. Slej ko prej pa obstoja bojazen, da ob sedanjih tesnih prostorovnih prilikah v tem pravcu ne bo več mogoče

dolgo vzdržati. Čujejo se vedno bolj realni glasovi, da bo po otvoritvi dvoinega tira med Beogradom in Novsko sledila dograditev drugega tira od Zagreba do Zidanega mosta in da je tudi gradnja drugega mosta preko Save in Savinje v postaji Zidani most že sklenjena in v proračunu predvidena stvar. Po uresničenju teh načrtov se mora vsekakor računati, da se bo celo dvignila propustna moč prve jugoslovenske proge Beograd — Ljubljana in bo temu dejstvu sledil tudi povečani

izvozni promet preko Ljubljane

Tudi v tem primeru bo nastopila potreba povečanja ljubljanskega osrednjega kolodvora v odločilno stanje in to tembolj, ker je Ljubljana izvozno razhodišče za Italijo na jugu in Avstrijo in Švico na severozapadu. Ako se pri tem vpošteva tudi naraščajoči potniški lokalni in tranzitni promet, bo tekem nekaj let nastala v Ljubljani

skrajno opasna prometna situacija

Dolžnost cele javnosti in tulkašnih merodajnih gospodarskih in železniških krogov je, da ob vsaki priliki prodolžijo železniški centralnim uradom v Beogradu, kako ne vzdržno je stanje že sedaj in kakšno bo pri sedanjem tempu razvoja v bližnji bodočnosti.

Anketa l. 1919. je sklenila v splošnem načrte glede pregradnje, ki so v današnjih gospodarskih razmerah žalibog neizvedljivi radi pomanjkanja tolikih razpoložljivih sredstev. Vsekakor pa bi se lahko našla kak srednja pot, ki bi celo vprašanje skušala rešiti v etapah. V tem pogledu se mudi strokovnjakom mnogo vzgledov, kako so se obravnavala in končno tudi razvojjala slična vprašanja v drugih evropskih mestih. Iz strokovnih knjig in revij je razvidno, da so slični problemi ovirali razvoj velenest, raz-

vijajočih se provincijalnih mest v velikosti in s pomenom kakor ga ima tudi Ljubljana.

V Heidelbergu v Nemčiji je vprašnje prostora na potniškem prostoru slično ljubljanskemu obstojalo že pred vojno. Tudi tamkaj je svetovni metez onemogočil vsako reformo postajnih naprav. Izdelani so bili sicer že vsi načrti za popolnoma nov potniški kolodvor na povsem drugem zemljišču, radi pomanjkanja denarja za izvršitev vseh predvidenih gradenj pa se je moralo vse opustiti in zgraditi in urediti na stari postaji, kar je bilo najmujejšega. Pri ponovnem proučevanju situacije se je izkazalo, da je bila največja ovira baš kurilnica z njenimi pritliklinami in oprešičem, ker je zavzemala toliko prostora. Sklenilo se je, da se zgradi izven mesta novo moderno kurilniško poslopje z najmodernjšimi napravami v poslopju in na oprešiču za lokomotive, ves prostor na bivšem kurilniščem svetu pa preuredi za potniški promet. — Stavba kurilnice in pripadajočih objektov in naprav je bila dovršena l. 1927 in je stala z vsemi strojnimi napravami skupno okoli 3.9 milijona nemških mark ali okoli 53 milijonov dinarjev. Dobiček je bil dvojen —

mesto je dobilo krasen kolodvor železnica pa novo kurilnico

Ako na osnovi heidelbergškega primera bližje premotrimo ljubljanske kolodvorske razmere, opazimo na prvi pogled veliko sličnost. I pri nas nimamo toliko denarja, da bi lahko nemoteno reševali z veliko potezo vprašanja bodočnosti. Zadovoljiti se moramo zatorej vsaj z delnimi rešitvami v zmislu celotnega načrta. V Ljubljani gre v prvi vrsti za pridobitev prostora na sedanji postaji, nato se bo dalo še nekaj desetletij izhajati pri sedanjem razvojnem tempu prometa. Prvi predpogoj za razširjenje ljubljanske postaje je, da

premesti kurilnica na glavnem kolodvoru iz mesta

daleč tja doli za selo proti Zalogu nekako med kemnico in pločevinsko tovarno in vojaškim vežbališčem. Tamkaj je prostora zadosti za zgraditev posebne, moderne kurilnice štirioglate oblike s premičnim odrom in mnogoštevilnimi vhodi; poleg nje se lahko postavi primerno kurilniško delavnico za popravilo lokomotiv in vozov, dalje kompletno oprešiče za premog, vodo in pesek, snazišne naprave itd. Ker je Ljubljani potrebna tudi moderna desinfekcijska naprava za razkuževanje potniških in tovornih vozov, se jo lahko priključi omenjenim napravam. Ravnotako je na istem zemljišču še vedno dovolj prostora za depnirnanje, čiščenje in pranje raznih vlakovnih potniških sestav, rezervnih vozov itd.

S premestitvijo kurilnice iz Ljubljane bi se pridobil ogromen prostor okrog pol milijona kvadratnih metrov, ki bi se jih s pridom dalo porabiti za reformo sedanje postaje, osobito pa potniškega kolodvora.

Po odstranitvi kurilnice bi ostal na sedanjem prostoru le potniški kolodvor, tovarna skladišča za lokalni promet in carinska skladišča s pripadajočimi carinskimi tiri. Pozabljati ne smemo tudi pošte. Sklenjena stvar je, da se bo zidala carinarnica tam ob Dovozni cesti na prostoru, kjer je sedaj velika jama, ki jo zasipajo; je to v bližini zasilne bolnišnice. Sedaj ima železniška uprava tamkaj na eni strani jame svojo vozovno popravilnico, na drugi strani pa le nekaj provizoričnih tirov za zasipanje. Ako raj se namesti tamkaj tekem nekaj let carinarnica, se mora odstraniti vozovna delavnica. Kje pa naj bi bil njen bodoči prostor, še nikdo ne ve, saj na glavnem kolodvoru že sedaj ni niti pedi prostora. Tudi vprašanje carinarnice je torej tesno spojeno z zadevo odstranitve kurilnice iz mesta. Šele po njeni odstranitvi bi se lahko porabilo vse dosedanje popravilne tire za carinsko poslovanje ter tako razbremenila tovarna skladišča in tiri, kjer se danes na preozkem prostoru mora vršiti i tovarna i carinska služba. Naivečji del bivšega kurilniškega prostora pa bi vsekakor pripadel potniškemu kolodvoru, ki je danes najbolj stisnjen med postajno poslopje in kurilnico. Na razpolago ni niti zadostno tirov za uvozeče in izvozeče potniške in brze vlake; potniki nima na tej postaji

nikakega pregleda vlakov

pošta nima dovolj svojih tirov, ni prostora za depniranje potniških garnitur, rezervnih potniških vozov, niti za čiščenje in poletanje. Povrh vsega pa so potniki v nevarnosti pri prekoračenju tirov; kar je pravzaprav po oblastnem pravilniku prepovedano. V dežju in snegu ni nikakih zadostnih pokritih peronskih prostorov, prehodov in vstopališč. Vzrok vsem nedostatkem je vsestransko pomanjkanje pripravnih čakalnic, restavracijskih prostorov, premenjen glavni peron itd. — Po premestitvi kurilnice bo treba seveda primerno predelati vzporedno postajno poslopje, pomnožiti blagajne, razširiti čakalnice in na obeh koncih podaljšati glavni peron. Poleg tega pa bo neobhodno potrebno in vsestransko utemeljeno, da se napravi slično Jesenicam, Sežalu, Solnogradu itd.

2—3 otočne perone

da se tako omogoči potujočemu občinstvu varen vstop v vlak ob vsakem vremenu. Dokler pa teh ne bo, bo vedno obstajala nevarnost, da se lahko pripori nesreča.

Za stavbo otočnih peronov bo prostora dovolj po odstranitvi kurilničnih poslopj razen vodstvenega objekta, ki se bo vedno lahko vporabil za druge svrhe, kakor pisarne, skladišča in slično. Vsaj tudi osobe, ki tako požrtvovalno vrši svojo službo ravno na glavnem kolodvoru, nima nobenih primernih pisarniških in bivalnih lokalov na razpolago. Sedanje barake desno od postajnega poslopja so že na pol razpadle in predstavljajo le zasilne prostore.

Za pregraditve postajnih naprav bi bilo seveda tudi potrebno precej denarnih sredstev, ki pa daleko ne dosegajo svote, ako bi se zgradilo vse po načrtu, kot jih je zaznamovala anketa l. 1919. Vsekakor bi se

doseglo z manjšimi stroški za dolga leta znatno olajšanje službe in prometa na glavnem kolodvoru. Ako bi se pa tudi ob priliki razširjenja postaje preuredilo vse varnostne naprave, bi bila rentabilnost novih naprav še večja.

Glede novih kurilniških in delavniških naprav bi bilo še omeniti, da bi bilo dobro, ako bi se osredotočilo v novi kurilnici na ljubljanskem polju vso strojno službo v Ljubljani, torej opustilo tudi drugo kurilnico v Šiški. Za promet lokomotiv med glavnim kolodvorom in kurilničnimi napravami na ljubljanskem polju bi se moralo zgraditi še

tretji tir

ki bi služil le prevažanju lokomotiv in popravilnih vozov. S tem bi ne bil nikakor oviran redni promet vlakov po glavni dvotirni progi proti Zalogu. — Za koncentracijo vse kurilniške službe govori tudi delstvo, da bi namišljena velika in moderna kurilnica z vsemi svojimi napravami z lahkoto izvrševala vso službo z vse proge. Šišensko kurilnico pa se ne bi popolnoma podrla, temveč bi se dala tamkaj z malimi adaptacijami prirediti glavna delavnica II reda, ki bi seveda znatno razbremenila edino direkcijsko glavno delavnico v Mariboru. V Ljubljani (na goremskem kolodvoru) bi se lahko izvrševala vsa manjša in srednja popravila na vozovih in lokomotivah, Maribor pa bi prevzel vse velike glavne poprave in revizije.

Iz tega sledi, da je ves problem rešitve ljubljanske postajnega vprašanja odvisen od premestitve kurilnice na glavnem kolodvoru tudi v higijskem oziiru, saj je tamkaj vedno polno dima, saj in druge s kurilno službo spojene privlake, kakor premo-g, lesa, pepela in žilindre Z zgraditvijo nove kurilnice za vso službo bi odpadla tudi kurilnica na goremskem kolodvoru in bi se tudi od tam odstranil dim iz sredine novo nastajajočega severnega dela Ljubljane.

Današnje razmere bi še omogočale predloženo rešitev ljubljanskega postajnega vprašanja, več pa zaenkrat ne bo mogoče doseči. Naloga vseh poklicanih činiteljev je, da omogočijo vsaj to.

Viktor Kukovec — 60-letnik

Danes mineva gosp. Viktorju Kukovcu, industrijalcu v Ljutomeru 60 let njegovega plodonosnega življenja. Rodil se je v Ljutomeru kot sin Ivana Kukovca, ki si je pozneje s svojo delavnostjo in varčnostjo pridobil velik ugled, bil dolga leta okrajni načelnik jutomerski. več let vedno odličnega slovenski delavca na gospodarskem polju. Po gimnazijskih letih je Viktor Kukovec študiral na dunajski univerzi zdravilstvo, toda počal se je predvsem s socialnimi in gospodarskimi vprašanji. Iz česar izvira socialna nota v njegovem javnem delovanju. Pridobil si je v tujini široko izobrazbo, vendar pa svojih študij ni dokončal, ampak prevzel je po očetu njegov umetni mlin v Ljutomeru. Poslel se je udeleževal v veliki meri na gospodarskem polju ter si pri-boril ugled tudi pri naših narodnih nasprot-nikih. Največjo delavnost pa je razvil o prevratu. Kot predsednik ljubomerskega Narodnega sveta je koncem oktobra 1918 prevzel od dotakratnih nemških šefov lju-t. državnih uradov vso oblast ter s svojo av-

toritetu dosegel, da se je v ljut okraju izvršil prehod iz ene državne uprave v drugo mirno in brez večjih pretresljajev. V zvezi s českimi častniki: 98 pešpolka ki je ta-krat garniziral v Radgoni je oti Radgon-skim Nemcem veliko zalogo pušk, strolnic, municije, monture in druge vojaške opre-me. S tem plenom je najprej opremil lju-to-mersko narodno stražo, sestavljeno iz do-mačinov in pribelžnikov. Prekmurcov, ki je bila čuvarica reda in miru ne le za lju-to-merski okraj ampak tudi za zapadno Međimurje. Vas ta vojni material je poz-neje porabil general Maister za opremo svoje vojske v Mariboru. Ko so pozneje nemške tope napadle od naših čet zasede-no Radgono, je Viktor Kukovec na čelu nekaterih dobrovolcev prevzel poveljstvo v Gornji Radgoni ter prisilil Radgončane na mirno kapitulacijo. Omeniti treba da je bil v dneih prevrata večkrat v resni smrtni nevarnosti.

O prvih občinskih volitvah ga je ljut. ob-činski odbor izbral kot najbolj poklicanega rojaka soglasno za prvega slovenskega žu-pana. V tem svojstvu je razvil veliko de-lavnost; osobito je deloval za železniško zvezo Ljutomera z Ormožem in Mursko Sobotno v kateri je videl le člen važne pro-metne žile ki naj bi vezala našo državo s Čekoslovako. Gradba železnice je v ve-liki meri uspeh njegovega dela. Odstopil pa je, žal prerano s svojega častnega mesta, ker so mu nekaterniki očitali: v vprašanju ljubomerskega kolodvora p istranost — se-veda po krivici kar danes vsakdo uvideva. Viktor Kukovec se je takrat umaknil v za-tišje svojega poklica in doma, v katerem slavi danes v popolnem zdravju in duhov-ni čistosti svojo šestdesetletnico.

Odličnemu borcu za narodne in socialne ideale voditelju poprevratnega Ljutomera, kižemo ob njegovem slavlju: Še na mnoga plodna leta!

Pozor na nove telefonske številke „Slovenskega Naroda“

Zanimivi „spomini“

V »Kmetijskem listu« pripoveduje člankar pod šifro —lj to-le:

»Povedati hočem, kar sem zvedel od nekega svojega prijatelja. Ta mi je povedal tako-le:

»Novembra meseca l. 1914. sem se vrnil za par dni iz Galicije na Dunaj. Tam sem obiskal tedanjega selkjskega šefa dr. Zolgerja. Komaj smo se pozdravili, je bil poklican dr. Zolger k ministrskemu predsedniku gro-fu Stürgku. Jaz in še neki moj znanec sva ostala v Zolgerjevi sobi in čakala, da se vrne

Dr. Zolger pride nazaj vseh rešev v obraz in udari ob mizo, da so akti kar odskakovali.

»Neverjetno, neverjetno! Skandal!« — vpije Zolger. Potem pa pripoveduje:

Stürgkh mi je povedal tole: »Danes dopoldne se je oglasila pri meni deputacija iz Slovenije. Gospodje so mi zatrjevali z vso verno, kako da so lojalni, patriotični in Avstriji in cesarju udani in so me na to prosili milosti, naj vendar »njihovih« ljudi ne dam preganjati, češ, da oni niso nikaki »srbofilci« in »protidržavni element«, ampak to so oni drugi!

Ta deputacija ni še dobro zaprla vrat za seboj, se je že oglasila druga, zopet iz Slo-venije. Tudi ta deputacija mi je zatrjevala, da so oni patriotični, lojalni, zvesti Avstriji in cesarju in tudi ta deputacija je prosila za milost, naj vendar ne dam pre-ganjati »njihovih« ljudi, kajti oni niso »srbo-filci« in »protidržavni element«, ampak to so oni drugi!

»Čudni ljudje so ti Vaši Slovenci,« je rekel Stürgkh dalje. »Alle bitten um Gnade, aber kein einziger fordert sein Recht — vsi prosijo za milost, niti eden pa ne zahteva svoje pravice!«

Z besedami »prokleta band« je zaključil sicer v svojih manirah in besedah silno furi dr. Zolger svoje pripovedovanje!«

Mi to povestico ponatiskujemo, ker je ob 10letnici primerno, da se zbira gradivo za zgodovino Slovencev. Reči moramo, da je vsa stvar tu predstavljena silno neverjetno. Gg. Zolger in Stürgkh sta mrtva. »Kmetijski list« bo torej sebi in istini storil uslugo, če bo povedal imena tega prijatelja in znana-ca, da moreta s podpisom kaj bolj točnega povedati o teh »deputacijah« Morla še potem katerega iz samih deputacij zasledimo. Vča-sih se smrt glavnih prič zlorablja za kritje fantazij, ki so dotičnemu piscu ravno po-trebne. Seveda bi bilo previdno, da pisec piše tako, da ima izmišljotina vsaj nekaj notranje verjetnosti. »Kmetijski list« na bo v svoji želji pravilno predstaviti značaj Slo-vencev gotovo prav rad dal besedo pričam, ki še žive in tako bomo imeli priliko priti do dna tej zanimivi dogodivščini.

Prosveta

Ljubljanske nedeljske gledališke pred-stave. V nedeljo 16. t. m. vprizori ljublj-an-ska drama popoldne ob 15. uri pravljico igr. koga snov je zajeta iz kitajskega življen-ja, Klabundov »Krog s kredoc«. Zvečer ob 20. uri pa je prva repiza Cankarjeve drams-ke pesnitve »Lepa Vida«. Ta predstava se vrši v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra. V operi se poje popoldne ob 15. klasična Suppejeva opereta »Boccaccio: s svojimi lepimi arijami in izredno svežo glasbo in zabavno vsebino. Zvečer ob pol 20. se poje Puccinijeva opera »Tosca« z gospo Villan-Kunčeva v glavni in naslovni vlogi. Poleg nje nastopijo še: kot Cavaradosi — g. Marček, baron Scarpa — g. Primožič, An-gelotti — g. Janko, Cerkovnik — g. Betetto, pastir — ga. Ribčeva, Spolella — g. Moho-rič, Sciarone — g. Mencin in ječar — gosp. Sekula. Vse štiri predstave so ljudske pri-znanih dramskih odnosno opernih cenah.

Ameriški časnik o naši predstavi »Krog s kredoc«. Največji in najuglednejši ameriški dnevnik »Prosveta« je dne 23. okt. t. l. v poročilu o naših prvih predstavah pri-boril tudi daljšo oceno predstave »Kroga s kredoc«, iz katerega posnemamo najzanimivej-še stavke: »Tretje, kar smo v tej sezoni že videli, pa bo menda najbolje, kar nam bo dala letošnja sezona. Je to kitajska pravljica, ki jo je nemško napisal Klabund in prevedel Zupančič: »Krog s kredoc«. Da je doživela drama tako silen uspeh, gre predvsem zaslu-ga režiserju g. Debevcu, inscenatorju g. B. Vavpotiču in glavni vlogi gospej Sarčević. To je bil res dogodek v naši dram. Ob tej vzprizoritvi smo dobili spet nekaj respekt pred našim teatrom. Silno lepo je pisano in prevod Zupančiča je kot vedno mojstrski. Režiser Debevec pa je zrežiral do vseh po-tankosti in je cela predstava silno enotna. Hai-lango igra ga. Sarčevića v vso dušo. Njej je zahvaliti za uspeh. Kraljica in poznejšega kralja igra odlično Jan. Silno dober je zvod-nik Cesarja. Inscenacija je umetnina zase, posebno prvi akt v čajnici. Skratka: drama je v vseh oziirih brezhibno naštufrana in vsem sodelujočim v odliko. Izmed vsih treh prvih letošnjih premijer nam za zadeja najbolj pre-pričuje, da lahko upamo na boljšo sezono, kot so bile zadnje.«

»Krog s kredoc pri znanih cenah. Priljubljena kitajska pravljica »Krog s kre-doc« (v Zupančičevem prevodu), ki je dosle-ga že zdaj nad deset ponovitve, je na sporedu kot ljudska predstava v nedeljo 16. t. m. ob 3. uri popoldne. Delo spada med največje uspehe letošnje sezone. Cene so znižane. Re-žija ima g. Ciril Debevec.

Cankarjeva »Lepa Vida« pri znanih cenah se bo vprizorila v nedeljo zvečer v dramskem gledališču ob 8. uri. Predstava je namenjena zlasti posetnikom z dežele in za manj premožne sloje. Zasedba ista kot pri premijeri. Režija ima g. Ciril Debevec.

»Aida« v ljubljanski operi. V tokrek, dne 18. t. m. se poje prvič v letošnji sezoni Verdijeva štiridejanska opera »Aida« pod taktirko kapelnika g. Neffata. V vlogi Rada-mesa gostuje odlični tenor beogradske opere, naš Marij Simenc Ostala zasedba tega dela je sledeča: naslovno vlogo Aida poje gospa Villan-Kunčeva. Ammeris — ga. Thierryje-va, Svečenka — ga. Ribčeva. Velikega sve-čenika Ramfisa poje g. Betetto. kralja, oeta Aida Ammons — g. Primožič. Egiptovskega kralja poje g. Rumpel. Sel je g. Ribč. Pri prestavi sodeluje baletni zbor in oddelek vojne muzike dravske divizijske oblasti. Predstava se vrši izven gledališkega abon-maja.

Dnevne vesti.

— **Jubilej «Narodne Galerije».** Dne 18. septembra 1928 je preteklo deset let od ustanovitve «Narodne Galerije». V tej dobi je zavzela «Narodna Galerija» pomembno mesto med slovenskimi kulturnimi institucijami in je postala organizatorično središče za tvorbo likovne umetnosti vseh dob na naših tleh. Jubilej svojega obstoja bo društvo praznovalo v nedeljo dne 16. decembra 1928 ob 11. dopoldne s slavnostno sejo v «Narodnem Domu». Ob enem s pregledom društvenega delovanja in uspehov bo Slovincem izročena v prenovljenem «Narodnem Domu» stalna streha za stvaritve likovne umetnosti na njihovi zemlji. Odbor «Narodne Galerije» vabi vse prijatelje društva in vse ljubitelje likovne umetnosti, da omenjenega dne s svojo navzočnostjo pri zborovanju manifestirajo za visoki slovenski kulturni zavod, za našo galerijo lepih umetnosti; vsi so iskreno dobrodošli! — Odbor «Narodne Galerije».

— **ŠKOFLJA LOKA.** «Slov. Narod» se dobi v predprodaji pri trgovcu g. M. Žigonu v Škofji Loki.

— **Odlikovanje v Narodni banki.** Kralj je odlikoval z redom sv. Save I. stopnje guvernerja Narodne banke Ignjata Bajlonija, z redom sv. Save II. stopnje viceguvernerja Andrijo Radovića in upravnika Pero Todorovića, z redom Belega orla III. stopnje na generalnega direktorja dr. Dragoljuba Novakovića.

— **Iz državne službe.** Vpokojeni so finančni okrajni ravnatelji v Ljubljani Avgust Reich, nadzornik pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani Rajko Mlečnik in računovodja pri finančnem ravnanstvu v Osijeku Ivan Sever. V višjo skupino sta pomaknjena strokovni učitelji na Srednji tehnični šoli v Ljubljani Adolf Dolak in profesor na državni obrtni šoli v Zagrebu Srećko Pečar; za knjigovodjo v generalni direkciji državnega knjigovodstva je imenovan pomočnik knjigovodje Pavle Bremec.

— **V naše državljanstvo** je sprejeta učiteljica iz Maribora Tereziya Jager.

— **Iz našega državljanstva** so izstopili: delavec Mihael Kranjc, pristojen v Rešici, kuharica Ana Cemažar, pristojna v Selci, mesar Ferdinand Sukic, pristojen v občini Trdtkovo, čevljar Rudolf Brumer, pristojen v občini Žižko, in posestnik Matija Rudl, pristojen v Tolsti vrh.

— **Naši muslimani beže v Turčijo.** Od začetka tekočega leta se je preselilo iz bihaške oblasti v Turčijo nad 2500 muslimanov. Beg muslimanov iz naše države je za naše razmere zelo značilen. Muslimansko prebivalstvo iz Bosanske Krajine živi v neznosnih razmerah in si ne zna pomagati drugače, nego da se seli v Turčijo. Nihče se za te nesrečne ne zmeni. Krive so največje škandalozne agrarne razmere, kajti zemlja je v rokah begov, ki ubogo rajo brezobzirno izmagovaljo.

— **Iz poštnih služb.** V višjo skupino so pomaknjeni pri pošti v Karlovcu Anka Klobučar, pri pošti Osijek I. Franjo Jung in Anton Naglič, pri pošti Ljubljana Rudolf Lukež in Josip Požarnik, pri pošti Split I. Ivan Kozina.

— **Kongres vpojkencev.** Jutri se bo vršil v Subotici kongres vpojkencev, na katerem se bo razpravljalo o ustanovitvi združenja vpojkencev za vso državo. Na kongres so povabili delegati iz Beograda, Zagreba, Sarajeva in Ljubljane.

— **Vprašanje.** Prejeli smo od svojega naročnika vprašanje naslednje vsebine: Društvo slepih razposilja pozive za podporo in za ustanovitev. Ker te vrste vabila večkrat čitam v našem časopisu, bi me zanimalo, kdo so odborniki tega društva. Sestava odbora vseh drugih društev se redno vsako leto objavlja, dočim pa o tem društvu nikjer ne zasledim javnih obvestil, kdo so v odboru, kolik je uspeh zbirke itd. Sodimo, da so pri društvih, ki apelirajo na javno pomoč, poročila te vrste potrebna, javnost je za to opravljena. Ako prihajajo povabila za pomoč brez podpisov odbora, je upravičeno domnevati, da se hoče odbor pred javnostjo nekako skrivati.

— **Celo pevsko društvo** je režimovcem nezanesljivo. Jutri bi se moral vršiti v Poznanju na Poljskem ustanovni občni zbor Vseslovenske pevске zveze. Hrvatska pevška zveza je bila povabljena, da se ustanovnega zbora udeleži in je deligirala kot svojega zastopnika predsednika zveze Rudolfa Hercega in tajnika Matza. Ker je pa Matz pri voljah, je hotel Herceg odpotovati na Poljsko sam. Pred dnevi je zaprosil policijo za potni list. Urgiral je opevovano, toda policija se je vedno izgovarjala, da potni list še ni podpisan. Včeraj mu je pa odgovorila, da mu po višjem nalogu potnega lista ne more dati. Lahko si mislimo, kakšno mnenje bodo imeli Poljaki o naši državi, ko zvedo, da državne oblasti ne dajo potnega lista niti predstavniku pevске zveze.

— **Število obrtnikov v naši državi.** Po podatkih Obrtne zbornice v Beogradu znaša število obrtnikov v naši državi približno 200.000. Od tega odpade na Srbijo 70.000, na Hrvatsko in Slavonijo 38.000, na Slovenijo 22.000, na Bosno in Hercegovino 20.000, na Vojvodino 26.000, na Dalmacijo 6000 in na Črno goro 2588. To znaša okrog 185.000, pristi je pa treba še 20 do 30.000 obrtnikov, ki nimajo koncesije.

— **Za Jugoslovensko Matico** so nabrali otroci osnovne šole v Gomilskem 237 Din, osnovne šole v Orli vasi 188 Din. Mladim dobrotnikom priskrba hvala! Posnemajte!

— **Gospodinje.** Priporočamo vam «Gospodinje» koledar Jugoslovenske Maticе za leto 1929, ki vam bo s svojo bogato vsebino raznih praktičnih nasvetov in navodil zvest svetovalec pri vašem skrbni polnem domačem gospodinjstvu. Koledar prinaša letos tudi 55 novih kuhinjskih receptov ter 10 nedeljskih jedilnih listov s točnimi proračuni. Napro-

daj je po vseh podružnicah Jugoslovenske Maticе in po vseh knjigarnah. Naročila sprejema tudi Jugoslovenska Matica v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7/II. Cena 2 Din, za člane 16 Din, s poštnino 1.50 Din več.

— **Z obnove zboru Zveze slovenskih vojakov.** 9. t. m. se je vršil v Ljubljani občni zbor Zveze slovenskih vojakov, na katerem je bil po večini izvoljen dosedanji odbor. Predsednik je ostal major g. Martin Colarič, ki je že docela okreval. Zveza je letos odkrila v Sloveniji 16 spomenikov padlim vojakom in slovensko ljudstvo je zbralo za spomenike nad pol milijona Din. Podružnice so skušale lajšati gorje najbednejših vojakov, vojnih vdov in sirot. Storiše bi lahko še več, če bi jih premožni sloji podpirali. Zveza se zelo zanima tudi za invalidsko vprašanje in bo napela vse sile, da prevzame mariborska in ljubljanska oblast vse vojne poškodovance v svojo oskrbo. Vojna pokopališča so ponekod še vedno skrajno zanemarjena, celo v krajih, kjer je velik turski promet in se tuji upravičeno zgražajo. Dotični kraji naj posnemajo občine Škofjo Loko, Rogaško Slatino, Dev. Marija v Polju in Srednjo vas, ki so zbrale zemске ostanke padlih vojakov v skup. grobnico in postavile spomenike. Tudi Ljubljana, ki ima v svojem področju menda največ vojnih žrtev, bi morala pokreniti akcijo, da se vsi zemski ostanke padlih vojakov položi v skupno grobnico in da se jim postavi primeren spomenik. Ker so nekateri zaupniki Zveze bridko pritoževali, da so rodbine onih siromašnih obveznikov, ki so v pokopnici na orožne vaje, docela zanemarjene, opozarja Zveza vse bivše vojsake in županstva na določbe zakona o ustroju vojske in mornarice in sicer na čl. 327, 328 in 330, ki govore o podporah rodbinam siromašnih obveznikov, službe pri vojakih. Prihodnje leto bo odkritih še okrog 15 spomenikov padlim vojakom. V maju se ponovi Matičičeva igra «Kalvarija», ki je vzbudila letos splošno zanimanje. Zveza rada daje članom in drugim bivšim vojakom razna pojasnila, ne peča se pa ne z uniformami, ne s kolajnam, kar velja tudi za tiloriske spominke kolajne. To prepušča posameznikom in občinam.

Oglejte si! Oglejte si:
Razstava
prekrasnih božičnih daril
dne 16. in 17. t. m. pri
P. MAGDIČ, LJUBLJANA

— **Božično voščilo naših fantov** iz Makedonije. Slovenski fantje (orožniki) na službi v južnem delu naše države (v Makedoniji) žele srečne in vesele božične praznike svojim staršem, sorodnikom, prijateljem, znancem, zlasti pa slovenskim dekletom, kakor tudi čitateljem in čitateljicam «Slovenskega Naroda». Franjo J. Klemenčič iz Zilhlave, okraj Ljutomer, Alojzij J. Grebenec iz Turjaka, okraj Kočevje, Alojzij J. Lavriha iz Velike Loke — okraj Novo mesto, Jakob Solar iz Korba, okraj Ptuj, Pavel Kos iz Krškega, okraj isti, Franc Zupane iz Rajhenburga, okraj Brežice, Anton Baumgartner iz Benkovec na službi v Dalmaciji, sedaj začasno na jugu, Franc Florjančič, Jožef Dernešek, Anton Poberaj, Jakob Svet, Ivan Kerček, Franc Stepišnik iz Trnovlja, okraj Celje; nadalje se nahaja tudi v naši družbi nastavniki gimnazije in načelnik Sokola Kolačani, Franc Telban iz Borovnice, okraj Ljubljana in Jože Gjanberg iz Postojne, sedaj starešina oddelka fin. kontrole v Kačanah.

— **Sveti večer v slovenski družini.** Za svet večer je v vsaki družini eden najprijetnejših in letu. Intimnost takega domačega slavlja zelo pozivi ubrano otroško petje. Za to priliko je izdala založba Jug. ljubko Pavčičovo pesemco »Sveta noč za dva otroška glasova s spremljevanjem klavirja. Naprodaj je za ceno 7 Din povsod. Naroča se jo pri založbi »Jug« v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7/II.

— **Za božična in novoletna voščila** uporabljamo le trobarvne razglednice Jugoslovanske Maticе, ki so domača umetnina in kojih dobiček je namenjen našemu narodno-obrambnemu delu. Cena razglednic 1 Din. Naprodaj povsod.

— **Sestanki hišnih posestnikov.** Pri sestavi novih davčnih prijav za hišni in obrtni davek je precej nejasnosti in da se za hišnim posestnikom natančno pojasnila, kako je sestavljati te nove davčne napovedi, se vrši za ljubljanske hišne posestnike sestanek v ponedeljek, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v »Zeleni dvorani« hotel Union. Takrat se bo zahtevalo tudi izražanje volje in gostajšine v Ljubljani. Sestanek za Spodnjo in Zgornjo šiško bo v torek, dne 18. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Gorenski kolodvor«, za občino Moste v sredo, dne 19. t. m. ob isti uri v restavraciji g. Janka Rahnela na Selu, za vso občino Vič v četrtek, dne 20. t. m. ob isti uri v »Društvenem domu« na Viču. V soboto, dne 15. t. m. ob 20. uri zvečer v hotelu »Tadina« v Laškem, v nedeljo, dne 16. t. m. ob 8. uri zjutraj v šoli v Trbovljah. Isti dan popoldne ob 3. uri v Sevnici v gostilni g. Kovača. Nadaljni sestanki se bodo objavili. Hišni posestniki se v lastnem interesu vabijo, da se vsi brez izjeme udeležijo teh sestankov, ker morajo napovedi vsi vložiti, četudi nimajo najemnikov. Važno je tudi za lastnike novih hiš. Na vseh sestankih poroča zvezi predsednik I. Fredl.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo menjačje se oblačno in jasno vreme, brez padavin, pozneje hladnejše. Včeraj je bilo lepo samo v Skoplju, drugod pa megleno in oblačno. V Splitu je bilo včeraj 13, v Skoplju 11, v Beogradu 8,6, v Ljubljani 8,4, v Mariboru in Zagrebu 8 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 760, temperatura je znašla 0 stopinj. Zjutraj in v dopoldenskih urah je naletaval sneg.

— **Pomoč vsem in vsikdar!** Težko je danes živeti vsakomur. Borba za vsakdanji kruh je vedno težja. Vendar je boj za obstanek še lahak, ako nam je usoda naklonila zdravje in srečo. Če pa se težkim krizam današnjega gospodarskega in solidarnega življenja pridruži še bolezen in razne druge nesreče, potem gorje prizadetim. Smrt in pogin plavata nad njih in njihovih družin glavami. Ko gledamo take slučaje, mora nas, katerim je od usode prizanešeno, ki pa po naravi današnjega življenja sploh tudi težko delamo in trpimo, presneti temeljitejšo spoznanje in globlješče uvidenost, kako strašno mora biti šele onim, katere preganjajo bolezni in nesreče, ako je že naše življenje trpko. Blaženi pa oni, ki ne občutijo ne enega in ne drugega in jim je življenje dobro. Društvo Rdečega križa hladi in blaži težke in krvave rane, katere so utrpeli in bodo utrpeli sinovi našega naroda. Skušaj po svojih močeh zdraviti bolne in lajšati gorje onim, katerim sreča ni mila. Trpljenje posameznika je ponižno in ne hodi okoli. Veliko trpljenja zato ne vidite, kajti ono je skrito in zabeleženo samo v arhivih društva Rdečega križa. Za svoje samarijansko delo potrebuje društvo velikih denarnih sredstev. Teh ni. Kulturni narodi so svoja društva Rdečega križa dvignili v najponosnejše spomenike svoje kulture in svoje solidne čutenosti. Pri nas tega ni. Skromno je število onih, ki se žrtvujejo in cenijo socialno in kulturno delo Rdečega križa. Pa vendar je med nami mnogo takih, ki so obdani od srečnejše usode in kateri bi mogli in morali podpirati stremeljenja Rdečega križa. Ali prav nič ne vidite revnih in bolehnih otrok, ki čakajo, da zasije sonce spomladi in da jih Rdeči križ pošlje v solnčni dan po moč in zdravje! Vsa kulturni Slovenec bi moral biti član Rdečega križa! Tako je drugod. Veliko članov pomeni z majhnimi prispevki veliko moč. Krajevni odbori Rdečega križa hočejo in morajo pomnožiti število svojega članstva. Ko potrkajo na Vaša vrata, odprite dušo in srce in bodite član; zgoditi se more, da drugič potrkajo na Vaša vrata bolezen in nesreča. Slovenci, prestejte vrste trpečih in potrebnih, zato bodite dobri in usmiljeni. Okupite se za srečo in zdravje s članstvom Rdečega križa!

— **Za božična darila** priporočamo vsem najnovejšo Gradnikovo knjigo »Kitajska lirika«, ki je vsebinsko in po opremitvi tako lepa, da pomenja velik literarni dogodek pri Slovencih. Za božič je najlepše knjižno darilo. Cena vezane knjige znaša Din 55.—, broširane Din 45.—. Naprodaj po vseh knjigarnah. Naroča se jo tudi pri založbi »Jug«, Ljubljana, Šelenburgova ul. 7-II.

— **Skrivno odvajanje alkoholikov.** Zadnje čase je zbudila pozornost nova znanstvena metoda za pobijanje alkoholizma, ki je pokazala izvrstne in trajne rezultate. Neki človeškemu organizmu popolnoma neškodljivi preparati se skrivaj primešajo v hrano alkoholiku, ki tega ne opazi niti po okusu, niti po vonju, četudi sumi, da bi ga radi odvadili. Postopno delovanje preparata »AROKO L« povzroča čiščenje organizma od alkohola in obenem odjemlje vsako poželjenje po njem. Bolnik že po 14 dneh ne more več piti alkohola, a po 3 do 4 tednih je zaključeno to blago in ugodno zdravljenje, alkoholik pa ostane zmerom trezen. Firma Arome Company (dep. 101), Zagreb, Rakova prodružna ulica 20, pošila pojasnila in cenovnik brezplačno in skrivaj v zaprtih kuvertah. Izdelki zgorajne firme upravičeno zaslužijo, da nanje obračajo pažnjo v prvi vrsti vsi tisti, ki imajo v hiši alkoholike, pa tudi širša javnost bo z odobravanjem pozdravila delo navedene firme za pobijanje alkoholizma v naši državi. Dr. S.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** sestavlja svojo bilanco za solarno leto. Zato prosi podružnice, da zaostale prispevke in članarino pošljejo vodstveni blagajni še ta mesec.

— **Noseče matere** naj skušajo z rabo prirodne gnetilice »Franz-Josef« odstraniti vsako telenko zaprtje. Predstojniki vseučiliških ženskih klinik soglasno hvalijo vodo »Franz-Josef«, ker je lahko zaužitna in ker malo odpirajoči učinek zanesljivo nastopi v kratkem času in brez neprijetnih posttranskih pojavov. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijških trgovinah.

— **Srečo in uspeh dosežete**, če uporabljate najboljšo polnilno pero znanke »Waterman« ter zanesljivi in praktični žepni svinčnik »Eversharp«. Oba predmeta sta izdelek svetovnoznanih ameriških tovarn z vitenjsko varstveno znamko, ki zagotavlja garancijo. Zalogo v vseh oblikah peres in trdot min priporočila: Ivan Bonač, Ljubljana, Šelenburgova ulica.

— **Pristne golterje in druge nepremočljive čevlje** priporoča A. GORŠE, Stari trg št. 15.

— **Krasna izbira bluz, otroških oblek** po nizki ceni, Kristofl-Bučar, Stari trg 9.

Iz Ljubljane

— **Iz Kraljev rojstni dan.** V ponedeljek, dne 17. t. m. se obhaja rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. kot državni praznik. Oblastva, uradi, korporacije in obče vsi, ki žele izraziti k rojstnemu dnevu Nj. Vel. svoje častitke, naj se blagovolijo vpisati v knjigo, ki bo po končanem cerkvenem opravilu v stolnici sv. Nikolaja razpoložena v čakalnici sekretarijata velikega župana (županijska palača, Bleiweisova cesta 10, I. nadstropje).

— **Iz Iveste zastave!** Ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja dne 17. t. m. bo razobesila mestna občina na svojih poslopih zastave ter pozivlja tudi hišne posestnike, da okrasijo ta dan svoje hiše z državnimi ali narodnimi zastavami.

— **Iz Gostovanje ge. Vilfan - Kunčeve v ljubljanski operi.** V nedeljo zvečer gostuje v »Tosci« ge. Vilfan - Kunčeva, ki je s tolikim uspehom nastopil na letošnjem novinarskem koncertu. Ge. Kunčeva si je s svojim nastopom na novinarskem koncertu pridobila brez dvoma splošno naklonjenost ljubljanske publike, saj je bil njen nastop dokaz, da jo smemo upravičeno prištevati med naše najboljše umetnike. Prepričani smo, da bo ljubljanska publika v nedeljo zvečer napolenila gledališče in s tem najbolj pokazala, kako visoko cenijo odlično pevko.

— **Iz Na Gremiljani trgovski šoli v Ljubljani** odpade radi božičnih praznikov pouk dne 17., 18. in 19. decembra t. l.

— **Iz Umrlj v Ljubljani.** Smrtna kosa je v času od 5. do 15. neusmiljeno kosila. Pobrila je 29 žrtev, med njimi 11 v javni bolnici. Spravila se je pred vsem na stare ljudi, osobito ženske. Umrlj so: Marija Tič, žena orožniškega narednika, 53 let, Gregorčičeva ulica 5; Hugon Marjan Delič, zlatarjev sin, 3 leta, Verovškova ulica 22, Helena Vodnik, zasebnica, 74, Zaloška cesta 3; Ivan Šušteršič, izvozeček, 87, Selendrova 4; Jospina Kundare, zasebnica, 70, Vidovdanska 9, Jera Klemenčič, zasebnica, 32, Predškofiji 15; Tereziya Pavšič, zasebnica, 48, Linhartova ulica 14, Ana Palčar, bivša kuharica, 87, Streliška ulica 2; Fran Dolničar, mesar, 52, Poljanska cesta 51; Meta Škrjanc, zasebnica, 74, Illova 7; Marija Boschetti, zasebnica, 74, Vidovdanska 9, Milan Michler, učenec, 12, Zimnikova ulica 12; Marija Knavs, zasebnica, 80, Vidovdanska 9; Katarina Šober, zasebnica, Poljanska 16; Jospina Bilina, zasebnica, 71, Florjanska ulica 31; Marija Pleško, zasebnica, 62, Gledaška ulica 13, Ana Brecljnik, zasebnica, 83, Opekarska cesta 10. — V bolnici so umrli: Neža Terček, delavka, 77 let, Vič 15, Ivan Krušič, posestnikov sin, 13, St. Vid nad Ljubljano, Marija Babič, posestnikova žena, 38, Prigorica, Franc Mikuz, sin, ogiglarja, 2 meseca, Studor, Silva Mlakar, hči mesarja, 7 let, Ljubljana, Cvetana Peterka, železničarjeva hči, Ljubljana, Zofka Sarc, hči železniškega uradnika, 14 dni, Marija Zajc, čevljarjeva vdova, Alojzij Korošec, kočar, sin, 11, Ograda, M. Eržen, hči bajtarja, 18 let, Moste 15, Jan Ivana, gozdarjeva žena, 26 let, Jadna pod Kumom.

Schwab nudi vedno najboljše

a tudi zelo poceni suknje iz finega double blaga, dalje double blago vsako množino. — **Modne potreščine** itd. **DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.**

— **Iz Ljudska kuhinja v DZ.** Delavski sloji že nestrno pričakujejo otvoritve moderne ljudske kuhinje v Delavski Zbornici na Miklošičevi cesti. Prvotno so razlagali, da bo kuhinja otvorena že 15. t. m., toda stvar se je zavlekla in bo kuhinja najbrže otvorena šele 15. januarja prihodnjega leta.

— **Iz Čitalnice DZ.** V delavski zbornici je sedaj nameščena tudi knjižnica oziroma čitalnica, ki prav dobro posluje. Knjižnica razpolaga z najmodernejšimi publikacijami, ki se nanašajo po večini le na socialistično literaturo, dočim kakih popularno pisanih znanstvenih del še ni dobili. Glede čitalnice pripajo iz krogov njenih obiskovalcev razne priporočila oziroma želje. Čitalnica je šele ob 10. dopoldne odprta, dočim bi si marsikateri brezposelni, ki si skuša težke ure brezposelnosti lajšati vsaj s čitanjem, želeli, da bi bila že popreje odprta. Zgodi pa se, da jo odpro dostikrat šele pozno po 10. dopoldne. Tudi popoldanske ure so zelo neprikladne. Čemu ni čitalnica, o kateri pravijo, da je javna, vse popoldne odprta? Sedaj se odpira šele po 16. uri. Poset čitalnice je v splošnem prav zadovoljiv.

— **Iz Zanimivosti s ljubljanskega trga.** Današnji sobotni trg je bil srednje založen z živili. Na trgu ob zidovju semenišča in šenklaškega župnišča so sedaj postavljene stolnice, na katerih prodajajo jabolke in razne okraske za božično drevesce. Prodajalci jabolk so se zato morali nekoliko umakniti od zidu. Na trg je bilo danes prinesenih 52 košar izredno lepih domačih jabolk, zlasti iz škofjeloške okolice. Cene so nekoliko poskočile in so danes kmetice prodajale lepa jabolka od 5 do 7 Din kg, dočim so bila jabolka prej po 4 do 6 Din. Podražili so se tudi mlečni izdelki. Glede podražitev mleka in mlečnih izdelkov se čuje od strani gospodinj ostra, a upravičena kritika. Blizu smo le božičnim praznikom. Povpraševanje po mlečnih izdelkih je veliko, a na trgu je malo blaga. Mlečni izdelki so se v zadnjem tednu podražili, tako čajno maslo za 4 Din pri kg. Z Dolenskega so prinesle kmetice zelo lepo pitane domače purane, ki jih prodajajo po 100 do 110 Din. Krompirja je bilo na trgu prav malo. Pripeljali so ga samo 5 malih vozov.

— **Iz Silvestrov večer na Taboru.** Silvestrovi večeri na Taboru uživajo svoj sloves in zamoremo že danes opozoriti cenj. občinstvo na ta večer, ker bo programski del vzbujal posebno razpoloženje. Dosedanje cirkušne točke so bile zelo zanimive in poseocene, kar je gotovo vsakomur posestniku v najboljšem spominu. Za letošnji Silve-

ster se pripravila nekaj povsem novega. Prilreditveni odsek se pozaja s svetovnoznanimi komiki, artisti, akrobati, plesalkami in s pariškimi kabaretnimi družbami, da bodo sodelovali na Silvestrovu na Taboru. Ko bomo zaključili vsa pogajanja, bomo objavili spored vseh točk Silvestrovega večera. Cenj. občinstvo opozarjamo na naša obvestila. — **Prilreditveni odsek.** 966n

— **Iz Plesne vaje na Taboru** se vrše vsako nedeljo zvečer v veliki dvorani Sokolskega doma. Pričetek ob 20. uri. 965n

— **Iz Opozarjamo na današnji oglas** novo otvorenega brivskega in česalnega salona M. GORENC. 962n

— **Iz Izgublil se je srebrn uhani** v obliki lire, z granatnimi kamni obložen. Naproša se anđitela, da ga vrne proti dobri nagradi v upravi »Slov. Naroda«. 964n

— **Iz V društvu »Soča«** predava danes v soboto 15. t. m. ob pol 9. uri zvečer v salonu pri Levu g. prof. dr. Joža Lavrenčič o »Gorici v času mednarodnega prepoveda (1848—1870)«. Člani Gorici, V. Pavci, Kraševci, Tolmanci, Istrani in prijatelji društva so vlnudo vabljivi k temu zanimivemu predavanju. Nato sledi deklaracija par pesmi S. Gregorčiča in Pagliaruzzi. Vstop prost. 963n

— **Iz Otočani, Primorci iz Hrvatskega Primorja,** Kastavci in Liburnjani, ki so se zadnjič v tako lepem številu odzvali našemu vabilu in preživeli večer v prijetnem razpoloženju, se pozivajo po dogovoru na zadnjem sestanku na današnje predavanje društva »Soča« v restavraciji pri Levu, Gosp. svetska cesta. Predavanje se prične ob 20.30. Pridite tudi drugi, ki prvemu sestanku niste prisostvovali. — **Šklicateli.**

— **Iz Svarilo!** Podpisano društvo opozarja, da Lončar Ivan ali kdo drugi ni upravičen prodajati čaj, mlo in drugo pod prevezo »V prid slepih«. Prosimo, da se morebitni slučaj javijo nam in policiji. — **Podporno društvo slepih.** 968n

— **Iz Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava«** v Ljubljani razdeli jutri, v nedeljo dne 16. t. m. v salonu pri Lozarju, Sv. Jakoba trg, ob 4. popoldne darila od letošnjih dirk in se ob tej priliki vrši zanimivo predavanje o razvoju bicikla.

— **Iz Najceneje pridite do koristnih in cenjenih daril,** če posetite trdnico F. NOVAK na Kongresnem trgu št. 15. Tam se vam nudijo razen izredno velike izbire suknin in komarnar tudi manjša darila, n. pr. blago za ženske plašče 2½ metra za 140 Din, komad Schroll - šifona za 135 ali 178 Din itd. Oglejte si to na vsak način! 453n

— **Iz V Šelenburgovo ulico** se je preselila ugledna trdnica Bergodac & Komp., elektromotornja z o. z., čije poslovni lokali so se prej nahajali na Kolodvorski ulici. Družba razpolaga z elektrotehničnim materialom vseh vrst, nanovo je pa tudi uvedla radio tako, da pridejo tudi ljubitelji radia na svoj račun. 542n

— **Iz Nov fotografski atelje.** V Šiški je ustanovil g. F. Hudnik nov fotografski atelje. Glej tudi današnji inserat. 454n

— **Iz Klub esperantistov** v Ljubljani vabi člane in prijatelje esperantistke gibanja k proslavi rojstnega dne dr. L. L. Zamenhofa. Vršila se bo drevi ob 20. v salonu hotela Lloyd.

— **Iz Fotovanje po Atlantskem oceanu in po Ameriki** bo predmet predavanja, ki ga bo imel jutri v nedeljo 16. t. m. popoldne ob štirih v veliki dvorani Unioia prof. dr. V. Šarabon. Predavanje bodo spremljale skiptične slike. Vstopnice v predprodaji v uniionski trafiki.

— **Iz Vabilo.** Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani priredi v nedeljo dne 16. t. m. v salonu pri Lozarju sv. Jakoba trg ob 4. uri popoldne prijateljski sestanek. Ob tej priliki se bodo razdelila gg. dirkačem darila in diplome od letošnjih dirk in se vrši zanimivo predavanje, kako se je razvil bicikelj. Vsi prijatelji kolesarskega sporta vlnudo vabljivi. Odbor.

— **Iz Plesne vaje S. K. »Grafike«** se vršijo v nedeljo, dne 16. t. m. od 8. do 7. ure zvečer v dvorani Ljudskega doma.

— **Darujte Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Woliova ulica 12.**

— **Za bčžič** spominjate se vsi prejemniki položnic št. 14.066 najbednejših. — **Podporno društvo slepih.** 958n

Iz Celja

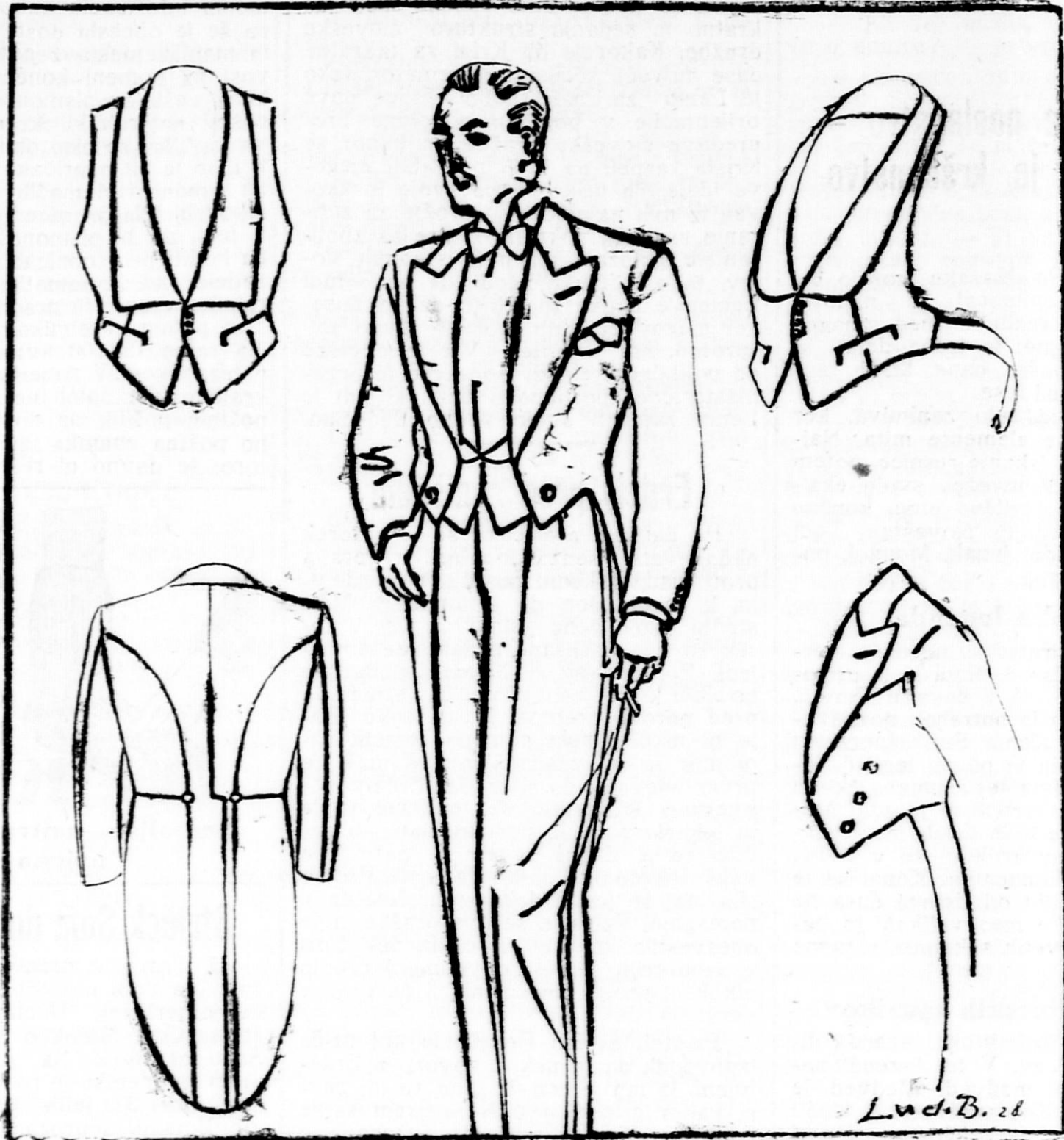
— **c Kraljev rojstni dan.** V ponedeljek se vrši ob priliki kraljevega rojstnega dne ob 9. uri zjutraj v farni cerkvi sv. Daniela slovesna služba božja, kateri bodo prisostvovali zastopniki vojaških in civilnih oblasti. Mestni magistrat poziva hišne posestnike, da na svojih poslopih izobesijo državne alt narodne zastave.

— **c Porota.** Kot zadnji slučaj se je pred poroto obravnaval, kakor smo že včeraj poročali, proti 27letni Mariji Horvat, njeni materi, 50letni vdovi Ani Narat, ter 17letnemu bratu Marije Horvatove Josipu Naratu, vsi iz Zetali pri Rogatcu. Dne 7. oktobra t. l. so ubili Vincenca Horvata, moža Marije Horvat. Josip Narat ga je tolkel s kolom, mati Ana Narat ga je držala za roke, da se ni mogel braniti, žena Marija Horvat pa je dejanje gledala od strani in ni prišločila na pomoč svojemu možu. To zverinsko ubijanje je trajalo četr ure, dočim ni nesrečni Horvat obležal v postelji mrtve z razbito lobanjo. Vzrok temu dejanju so bila nesoglasja v rodbini. Obsojeni so bili: Jože Narat na 7 let težke ječe, ker je star šele 17 let, žena umorjenega moža na 4 leta težke ječe, Ana Naratova pa v smrti na vešalih.

— **c Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna Pri Mariji Pomagaj na Glavnem trgu.

— **c Mici Kovačevi.** 26letni R. Žohar, mehanik, in kovač Ivan Samša sta bila na hrani v gostilni Jožefa Vovk. Tam sta naredila dolga, prvi Din 752, drugi Din 473, in izginila baje v Srbijo. Gostilničarki

--- Moda ---

Napačno je misliti, da morajo biti o modi poučeni samo krojači, kajti če vedo gospodje vsaj nekaj o tehničnih podrobnostih kroja in obleke, so pri krojaču bolj postreženi, ker dobi pred njimi respekt. Dobro je celo, če znamo dati krojaču sami nekatera navodila in če mu točno povemo, kako hočemo imeti obleko narejeno. Pri navadni obleki to ne pride tako v poštev, kakor pri fraku. Oglejmo si torej nekatere podrobnosti, ki bi jih moral poznati vsak gospod, če hoče imeti lepo narejen frak.

Začnimo od zgoraj. Ramena morajo biti zelo široka, rokavi prišiti ravno in dobro pokriti. Šivi na rokavih gredo za spoznanje nazaj, toda ne preveč. Ovrtnik je srednjevisok. Višina ovrtnika se ravna pač po dolžini vratu. Zagibi ovrtnika se morajo tesno oprijemati prs. Biti morajo primerno široki

in zarobljeni ne samo znotraj, marveč tudi zunaj. Sprednja dela fraka stojita približno 20 cm narazen. Ker segajo zagibi ovrtnika precej nizko, ne smejo biti sprednji robovi predolgi. Spodnji rob gre nekoliko postrani navzgor. Zadnji del fraka zakriva polovico hlačnega žepa in sega točno do pregiba v kolenu. Rokavi morajo biti vrezani nekoliko v obliki steklenice, to se pravi, da so zgoraj nekoliko širši in se pa ne sme preveč poznati. Frak ima na vsaki strani po dva odnosno po tri gumbe. Število gumbov na sprednjem delu odgovarja vedno številu gumbov na rokavih. Gumbi tvorijo pravokotnik, ki je zgoraj nekoliko širši. Spodnji gumb je prišit 10 do 15 cm za sprednjim robom, ker mora biti frak narejen tako, da se vidi postava ožja, nego je v resnici.

čez gležnje. Zgoraj so znatno širše nego v kolenu in od kolen dalje. Najnovejša moda predpisuje k fraku hlače, ki imajo ob straneh šivov našita dva ozka traka. Žepi morajo biti zelo globoki, čeprav gospodje ne nosijo v njih razne ropotije, kakor pri navadni obleki. Zelo važen je pri fraku telovnik. Lahko bi rekli, da je najvažnejši del fraka. Ker je bel, se najbolj vidi in zato mora biti zelo lepo narejen. Moda pozna celo vrsto telovnikov k fraku, ki se razlikujejo po kroju in obliki. V glavnem se dele telovniki v enovrstne in dvovrstne. Enovrstni telovniki se zapenjajo navadno na 4 ali 5 gumbov, prišitih tesno skupaj tako, da je srednji točno v pasu. Med enovrstnim in dvovrstnim telovnikom je telovnik, ki se zapenja na tri gumbe, prišite v obliki trikotnika. Zadnja moda so telovniki, ki zadaj nimajo podloge.

premišljuje in ugiba, kaj bi se dalo izbrati in kupiti tako, da bi bil volk sit in koza cela. Živimo v težkih razmerah in zato ni čuda, da skuša sleherni izbrati tako darilo, ki bi ne bilo drago, pa bi vendar napravilo obdarovancu čim večje veselje. Pri nakupu božičnih in novoletnih daril se seveda nikoli ne obnese geslo, da dvakrat kupi, kdor kupi hitro. Treba je izbirati počasi, s premislekom.

Zmaga dobrega okusa!

je, če ima dama poleg modernih toalet tudi nakit zadnje mode.

F. Čuden
Ljubljana, Prešernova ul. 1

Ni vseeno, koga hočemo obdarovati. Treba je strogo ločiti med damami in gospodi, med roditelji in deco, med sorodniki in znanci. Damam lahko damo dežnik po najnovejši modi, ročno torbico ali čevlje iz krokodilove kože, večerno torbico iz tafta moiré, trpežen žamet za lepo domačo obleko, rokavice iz fine švedske kože, zapetnico ali ogrlico, seveda če imamo dovolj denarja, škatico finih bombonov, servis krožnikov za kompot ali kozarcev, smučarski dres, tucat robcev ali nogavic, šal, večerni pižama, kožuh, stekleničko finega parfuma itd. Med darila, ki so izključno za dame, spada tudi gramofon s tucatom plošč, nova knjiga o modernem gospodinjstvu, košarica toaletnih potrebščin itd.

Okras toaletne mize je lepo darilo

ki ga dobite v največji izbiri v drogeriji „ADRIA“
Ljubljana, Selenburgova ulica 1.

Če hočemo obdarovati gospoda, si izberemo dežnik, dozo za cigarete ali cigare, trpežne domače nogavice, šal,

Ali se bojite vzeti klobuk z glave — ali radi storite to, da pokažete svoje lepe lase? Na vsak način je to odvisno od tega kako so negovani Vaši lasje. Ako boste brkejša in lepša, kakor ste bili kedaj popreje. Elida Shampoo bo napravil Vaše lase mehke kot svila ter ohlapne, lahne kot puh, zdrave in lepe. Vi boste vedno rada razoglava, ako bodo Vaši lasje dosledno negovani z Elida Shampoojem.

ELIDA SHAMPOO

manšetne gumbe, robce, pižamo, kravate, senčnik za svetiljko, radio-aparat, električni samovar, polnilno pero, moderen pisalni stroj, listnico iz finega usnja itd.

lativna. Sicer si pa zna deca pomagati in se zanaša na ljubezen mame in papana, ki ji oprostita, tudi če se z darilom malo zaleti.

Tudi roditelji imajo mlado srce in

Primerna darila za Božič

A. Šinkovec nasl. K. Soss
Mestni trg 18—19

Dnevi radosti, skrbi in preglavic z darili

Na kaj je treba misliti, predno se odločimo za nakup božičnega darila. — Kaj damo prijatelju in prijateljici, kaj papanu ali mami in kaj deci.

Če bi ne bil december mesec vprašani, bi ga lahko nazvali mesec vprašanj. Kaj podariti? Kaj izbrati? Kaj kupiti? Hodimo krog onih, ki jih hočemo obdarovati in ogledujemo jih od vseh strani, da bi uganili, kajne želje imajo. Striček ima oguljeno denarnico, teta bi potrebovala nov kuhar. Mimogrede napeljem pogovor na kožuhovino, opozorimo teto na modo, strica pa na izložbo usnjenih izdelkov. Potrebna je čim večja previdnost, da se ne izdamo, kaj hočemo temu ali onemu podariti. Ko ugotovimo, da si sami tega ne mislimo kupiti in ko se nam posreči vsaj približno zadeti njihov okus, se lahko odločimo za nakup božičnega ali novoletnega darila. Ne smemo pa biti presenečeni, če dobimo sami novo denarnico ali listico za vrat, kajti striček in teta utegneta domnevati, da smo ju diskretno opozorili na to, kaj sami potrebujemo.

Zelo važno je spoznanje, da se z drugimi sorodniki in znanci strica in tete o tem, kaj jima mislijo dati oni. Zelo mučno je namreč, če dobi striček pod božičnim drevescem pet denarnic, teta pa sedem kožuhovinstih ovrtnikov. So rodbine in posrednici, ki si medsebojno zaupajo, kaj bi radi, toda potem darilo ni več zanimivo. Če vem, da dobim za božič zlato oro, nove čevlje, radio-aparat ali karkoli, se mi zda, da sem vse to imel že dolga leta, a morda tudi posmislil, da bi si lahko to reč kupil sam. Poleg tega je povsem naravno, da bom v vsch izložbah ogledoval zlate ure, da jih bom videl sto in stokrat tako, da mi sploh ne bodo več ugajale. In če do-

bim pod božičnim drevescem zlato oro, se bom takoj spomnil, da sem videl v izložbi lepo sil vsaj enako in darilo bo izgubilo svojo mikavnost.

Božično ali novoletno darilo mora biti nepričakovano, mora obdarovancu presenetiti, če hočemo, da doseže svoj namen. Dobiti moramo to, kar se je nam prikazovalo samo v sanjah ali na kar nismo nikoli mislili, pa vendar potrebujemo. Tako res božično presenečenje je lahko avtomobil prav tako, kakor knjiga, ki je še nimamo v svoji knjižnici. Kar pomislite nazaj, kako ste bili presenečeni, da vas sorodniki in prijatelji tako slabo poznajo, in da niti približno niso mogli ustreči vašim željam in okusu. Začnite z otroškimi leti, ko so vam dajali namesto svinčenih vojakov računice in spomnite se zadnjih božičnih praznikov, ko ste dobili namesto raketa kožuh. Ne zadostuje hoditi samo po mestu, ogledovati izložbe in izbirati, treba je najprej pogledati v dušo onega, ki ga hočemo obdarovati. V splošnem pa velja kakor o vseh darilih tudi o božičnih in novoletnih, pa podarjenemu konju ne smemo gledati na zobe.

Seveda igra pri darilih važno vlogo denar. Oni, ki imajo kaj pod palcem, lahko izbirajo in lahko ustrežejo še tako razvajenemu okusu, drugi, ki so pri nas žal v pretežni večini, se pa morajo pogosto omejiti na najskromnejša darila.

Prava božično razpoloženje se prične že teden dni pred božičem. V mestu zavlađa živahno vrvenje, staro in mlado se ustavlja pred izložbami, vse

Skoro največ preglavic delajo božična in novoletna darila roditeljem, ki pogosto ne vedo, kaj bi dali deci. Če velja za vsa božična in novoletna darila zlasti pri siromašnejših slojih našega čela, da morajo biti praktična, velja to še posebej pri darilih, ki jih dajejo roditelji deci. Šolski deci napravijo največje veselje, če ji podarijo karkoli, kar rabi za šolo. Seveda ne smejo prezreti igrač, kajti brez njih si pravega veselja in rajanja okrog božičnega drevesca ne moremo misliti. Odraslo dečco razvesele roditelji z novo obleko, novimi čevlji, smučmi, drsalkami, san-

mami se zjasni obraz, kakor mladi zabici, če ji podarimo igračo, ki jo je vesela bolj, nego darila, ki bi jo spominjalo njenih dolžnosti in njenih let, izbira božičnih in novoletnih daril je zelo pestra in bogata. In kakor lahko izbirajo odrasli, tako imajo široko polje tudi otroci, da lahko napravijo roditeljem veselje. Lepa porcelanasta vaza, kaktus v lepo poslikanem lončku, škaticja prvovrstnih cigar, steklenica dobrega vina, blago za domačo obleko, nove gramofonske plošče, svila za družabno obleko, moderen šal, vse to so darila, ki jih lahko dajo otroci roditeljem. Ne smeli bi pa dajati roditeljem daril, ki jih spominjajo, da so že stari in da imajo težke dolžnosti. Pod božičnim drevescem ne sme biti ničesar, kar bi motilo oko ali neprijetno zadelo srce. Božična darila so simbol ljubezni do bližnjega sploh, posebej pa še ljubezni med svojci.

Božični prazniki zahtevajo seveda tudi bogato obloženo mizo in zato morajo dobre mame skrbeti, da pripravijo rodbini čim okusnejšo večerjo.

Najlepši poklon

napravite dami, če ji podarite TORBICO iz kože morskega volka, a

največja radost dece so darila in igrače

trdke Krisper
Ljubljana, Mestni trg
Stritarjeva ulica

kami in sploh z vsem, kar lahko takoj porabi in česar še nima.

Tudi deci delajo božična darila hude preglavice. Saj ni lahko zadeti okus mame ali papana. Neprijetno je, če dobi skromna, potrpežljiva in dobra mamica od dece baš nasprotno, kar si želi. Še večji križ je s papanom. Ta menda sploh ničesar ne potrebuje, od kar spada na roko živane copate v muzej. Ne preostajo drugega, nego kupiti to, kar nam najbolj ugaja. Čim namreč hočemo zbrati nekaj za resne, priletne ljudi, kakršni so naši roditelji, naletimo na ovire. Mladost je zelo re-

Štajerski pulardi in kapuni!

Za praznike! Za praznike! Pitani purani! Divjačina! Volovsko in telečje meso! Pastete in konzerve!

Velje mesari a P. S. amič
Gospodarska cesta 6

Tudi v tem pogledu se ni bati zadreg, kajti izbira najfinejših mesnih izdelkov je tako bogata, da lahko ustreže mo še tako razvajenemu gurmanu, seveda pod pogojem, da nam dovolji finančni minister.

Ali ste se že naročili na „PONEDELJEK“?

My house is my castle!

Ni pa Vaša hiša Vaš gradič, kakor pravi Anglež, če ni opremljena z

Radio-aparatom trdke Bar

(Solventne trdke uživajo ugodnost plačila na večmesečne obroke)

LJUBLJANA, Mestni trg

Orientalški narodi že prištevajo Lenina med bogove

Med orientalskimi narodi je nastalo mnogo legend, ki pripisuje Leninu božje poslanstvo — Začetek novega verskega pokreta, ki utegne uničiti evropsko kulturo, kakor je krščanstvo rimsko

Skoro fantastična vera v fakta, ki vladajo zdaj v Evropi, izključuje navidez že vnaprejšnjo možnost postanka novega mita, odnosno novega verskega pokreta. A vendar še nobena doba ni bila za postanek novega mita tako ugodna, kakor je naša. To dokazujejo zgodovinske paralele. Nikoli ni bil svet tako realen in racionalen, kakor v času Budhe, Mohameda in Krista. Budha, ki je postal najbolj mistična postava zgodovine, je bil med proroki največji materialist.

Novi mit nastaja tam, kjer je vznikel stari — v orientu, med pastirji, gonjači velblodov in delavci. Proti njemu se nihče ne bori, ker se evropski svet noče in ne more boriti s pravilicami in legendami. Novi mit šele nastaja, posebnega pomena mu ne pripisujejo, a vendar krije v sebi večjo nevarnost za evropsko kulturo, nego vsa toliko razkrivana propaganda moskovske internacionale, ki sama odklanja in zatira ta mit. Ljudstvo bodočnosti se ne bo navduševalo za carje, bodoče armade bo vodil smešni detski mit. V takih primerih je najbolj nevarno negiranje. Tudi nosilci rimske kulture so se smejali mlademu krščanskemu mitu, toda prišli so orientalski berači in pastirji, ki niti dobro govoriti niso znali, pa so vendar premagali vsemogočno rimsko cesarstvo. Omejeni in fanatični tvorci mita so uničili antični, matematično izpopolnjeni svet. Smejali so se jim, zasmehovali so jih, nihče ni hotel verjeti, da je njihov pokret resen. Toda siromašni orientalski pastirji so zmagali s silo svoje fanatične mržnje, katere njihovi protivniki, nosilci rimske kulture, niso imeli, kakor je nimajo zdaj predstavniki hiperkulturnih evropskih narodov. Za zapadni svet pa ni noben pokret tako nevaren, kakor je mladi, silni in fanatični vzhodni mit, ki ruši pred seboj vse zapreke in se ne ozira ne na vero ne na raso.

Proučiti novi mit o Leninu ni lahko, ker šele nastaja. Vendar pa lahko že zdaj spoznamo v njem vse tipične znake mita. Essad Bey se je mudil v raznih krajih orientu, kjer je mnogo občeval s pastirji, derviši in berači. Priporočevali so mu razne legende o Leninu, na podlagi katerih je prišel do prepričanja, da orientalski narodi že zdaj prištevajo velikega ruskega socialnega reformatorja med božanska bitja.

Arabska legenda

Najzanimivejša je arabska legenda, ki se je razširila v Siriji in Palestini, zlasti pa v severni Afriki, — pripoveduje Essad Bey. Po tej legendi je Lenin moskovski emir, džin, nesmrtni duh. Pred mnogimi tisočletji — tako pripoveduje arabska legenda — je poklical Said Sulejman iben Daud (kralj Salomon) k sebi vse duhove gora, podzemskih jam in gozdov.

— Kdo izmed vas priznava Allaha in njegovega preroka Mohameda? — je vprašal Said Sulejman.

V odgovor so nekateri džini poklekali in izkazali čast božanstvu, drugi so se pa upirali priznati Allaha. Prve je Said Sulejman blagoslovil, druge pa prokel in izgnal. Med onimi, ki niso hoteli poklekniti, je bil tudi Ahmar Lena iben Ursa z gore Sohar v severni Afriki. Pri tem je treba omeniti, da po-

menj Ahmar rdeč, iben Ursa pa lahko pomeni Rus. Ahmar Lena je imel rdeče lase, visok je bil 40 komolcev, imel je črne roke, konjski rep in kozlovska kopita.

— Ali veruješ v Allaha, Ahmar? ga je vprašal Sulejman.

— Proklinjam ga in večno ga bom proklinjal, — je odgovoril Ahmar Lena. — Stojim tu pred teboj, da ti odkrito povem, da se te ne bojim, ker si umrl, jaz sem pa džin.

— Res si nesmrten, — je dejal Sulejman, — toda svojo nesmrtnost boš obžaloval dolga tisočletja.

In zaprl je Lena v podzemno jamo, kjer je bilo njegovo telo vsak dan sezgano, a se je znova dvignilo iz pepela. Cela tisočletja je trpel Ahmar Lena te muke, slednjica je pa prošil Said Sulejmana odpuščanja in mu obljubil storiti vse, kar bo od njega zahteval.

— Za vedno te ne morem osvoboditi, — je dejal Said Sulejman, — enkrat pa smeš zapustiti podzemno jamo, da uničiš mesta nevernikov.

— Zgodilo se bo po tvoji volji, — je dejal Ahmar Lena.

Potem ga je Salomon za nekaj časa osvobodil in Ahmar Lena je uničil vsa rimska mesta. Ker pa ni hotel priznati Allaha, je bil znova kaznovan.

Ahmar Lena je bil osvobojen drugič. Sam Allah se mu je prikazal. Ahmar je pokleknil pred njim in prisegel, da uniči vse nevernike, a med verujočimi uvede enakopravnost, srečo in mir. Nihče ne sme biti več, nego je njegov bližnji, nihče ne sme zapovedovati bližnjemu. Ko bodo uničeni vsi neverniki, bodo verujoči enakopravni in močni brez duhovnikov, brez kraljev in brez policajev. Ahmar Lena je postal emir v Moskvi, uničil je mesta nevernikov in zdaj biva v marmornati jami (mavzoleju?), ker je podzemne jame že vaden. In od zdaj vlada vsemu svetu.

Ta legenda je v marsikaterem pogledu zanimiva. Novi mit mora črpati snov iz starega. Koliko momentov mita o Mithru je prevzel krščanski mit! Koliko jih preide iz islamskega in budhističnega kulta v Leninov kult! Treba je še omeniti, da je novi mit narodnoverskega značaja. Moskovski emir je arabski džin, narodni živelj se je tu postal nadnarodenega življa. Groteskno je tudi opisovanje Lena, imel je rdeče lase in črne roge. Kakor eksistira rimski, grški in celo kitajski Kristus, tako bo nekoč eksistiral arabski, mongolski itd. Lenin.

Mongolska legenda

Povsem drugačna je mongolska legenda o Leninu. V nji je Lenin «Lanan Bahadur», sin tatarskega hana in Rusinje. Dolga leta je potoval Bahadur po svetu, bil je menih v Urzi in budhistični asket, potoval je kot derviš skozi puščavo in končno je našel v Samarkandu izgubljeni džazak Džingis hana. (Džazak je izgubljeni moralno socialni nauk in zakonodaja osvajač sveta.) Ko je Džingis han osvojil Rusijo, je izročil džazak svojemu sinu Džagataju, od katerega izvira tudi Lanan Bahadur. Lanan Bahadur je čital džazak zapomnil si je stara mongolska navodila, kako osvoboditi svet in zvedel je, da je Moskva pripadala njegovim prednikom. Znova je zasedel Moskvo in

uvedel džazak. Po džazaku morajo biti vsi bogataši oplenjeni in njihovo imetje je treba razdeliti med zmagovalce. Če ni vojne, je treba delati in sadove dela prinašati hanu, ki jih razdeli pravično med vse.

Ta legenda je zelo zanimiva, ker nam odkriva vse elemente mita. Najprej vidimo v nji iskanje resnice, potem mistično bitje, ki navede svoje eksistenco na staro mistično bitje, končno pa bodoče blagostanje človeštva. Tudi tu je Lenin narodni junak, Mongol, potomec Džingis hana.

Perzijska legenda

Zelo komplicirana je mistična perzijska legenda. Essad Beyu jo je pripovedoval neki derviš v severni Perziji. Za njeno razlago je potreben poznavalec perzijskega učenja Sufi (perzijski mističizem). Lenin je po tej legendi inkarnacija Alija Imames Semana, ki je 40 krat vstal od mrtvih in je zdaj Mesija sveta. V prejšnjih časih je bil Lenin svetnik, čigar grobovi so v Italiji, v Gdansk in Hamadamu. Kopal se je v večnem ognju in od tistega časa ne pozna več razlike med velikaši in berači. Pozna 12 svetih zakonov in razne druge tajne.

Legenda sibirskih mužikov

Groteskna je primitivna legenda sibirskih domorodcev. V tej legendi nastopa Lenin kot medved. Medved je Tot Sibirjakov. Kot medved je blodil Lenin dolga leta po pragozdu. Ruski general ga je hotel ujeti. Nastavil mu je v pragozdu od vodke. Lenin je pil in se opijal tako, da ga je general res ujel. Odpotoval je z njim po svetu in ubogi medved se je moral učiti plešati. Končno se je osvobodil, dobil je človeško podobo in zdaj se hoče osvetiti vsem generalom.

Pomen in verjetne posledice

Tudi drugi orientalski narodi imajo najbrž že legende o Leninu. Bilo bi zanimivo ugotoviti, da-li se je bogata fantazija Kitajca sprijaznila z Leninovim pojavom. Važnejše je pa, da se poedine legende o Leninu polagoma spajajo. Tako se pripoveduje, da je Ahmar Lena v Samarkandu našel džazak in od tistega časa priznava Allaha. Tu sta se združili mongolska in arabska legenda. Tudi v Rusiji sami je postal Lenin kljub III. internacionalni narodni svetnik. V mnogih vaseh vise poleg slik drugih svetnikov že zdaj Leninove slike. Pred njegovo sliko prižigajo ruski mužiki vsako leto 1. maja svečico, kakor jo prižigajo ob praznikih poedinih svetnikov pred njihovimi podobami. Tudi tu je ondesel mit zmago nad resničnostjo. Politiki Lenin je postal nosilec novega mita in vse kaže, da bo bodočemu človeštvu veliki ruski reformator to, kar je zdaj krščanskemu svetu Kristus, mohamedanskemu Allah odnosno Mohamed, budhističnemu Budha itd. Zgodovina se ponavlja in velika je verjetnost, da bo bodoče človeštvo uvrstilo Lenina med bogove. Če se zgodi to med orientalskimi narodi, lahko nastane nevaren pokret, ki utegne uničiti zapadno kulturo, kakor je uničilo krščanstvo rimsko.

Ni tudi izključeno, da se bo zgodovina ponovila še v drugem pogledu. Krščanstvo je bilo prvotno zamišljeno

kot izrazito socialni pokret, ki z vero kot tako ni imel nič skupnega. Prav lahko potegnemo paralelo med prvotnim krščanstvom in ruskim komunizmom, če upoštevamo razliko med takratno in sedanjo strukturo človeške družbe. Kakor je bil Krist za takratne čase največji socialni reformator, tako je Lenin za našo dobo nosilec nove orientacije v pogledu popoldne preureditve človeške družbe. In kakor so Krista razpeli na križ, pograbil njegove ideje, jih prikovali po svoje in skovali iz njih najmočnejše orožje za zatiranje vsakega pokreta, ki gre za zboljšanje položaja nižjih in srednjih slojev, tako se lahko zgodi, da bodo tudi Leninove nauke spačili in da bo dosegel njegov epohalni pokret ravno nasprotno, kar je hotel. Vse je odvisno od politične zrelosti, izobrazbe in organizatorne sposobnosti onih, ki jim je Lenin zapustil svojo veliko dedščino.

Erdely pred sodiščem

Po daljšem presledku se je v torek nadaljevala senzacionalna razprava proti madžarskemu pustolovcu Erdelyju, ki je obtožen, da je umoril v Millstadtu svojo ženo Ano Forgacs. V torek so bile zaslišane prijateljice umorjene Forgacsove, večinoma gledališke igralke, ki so izpovedale, da je mož že pred poroko pretepal Forgacsovo. Ba je ni nikoli imela namena izvršiti samomor in po zastrupljenju v maju je pripovedovala, da ji je dal Erdely pokvarjeno lekarstvo. Ko je prvič vzela ta lekarstvo, ji je postalo slabo in začela se je dušiti, potem je pa dobila velik tek do jedi tako, da jo je Erdely silil, naj še jemlje lekarstvo, češ, da ji pomaga. Vzela je še dva praška in se onesvestila, na kar je ležala delj časa v sanatoriju. Spala je vedno dobro in nikoli ni prosila moža, naj ji da praške veronala.

Pisatelj Štefan Bekeffi je kot priča izpovedal, da je nekoč govoril z Erdelyjem, ki mu je izjavil: Ana se mi gnusi kakor garjev pes. Ne morem se je odkrižati. Neka prijateljica umorjene je izpovedala, da je Forgacsova vodila točen dnevnik. Obtoženec o tem noče ničesar vedeti. Nekateri njegovi prijatelji pravijo, da je imela Forgacsova intimitno razmerje tudi z drugimi moškimi, kar pa nasprotuje izjavi prijateljice umorjene. Šef-zdravnik zavarovalne družbe dr. Szilard je preiskal Forgacsovo pred njeno poroko in pravi, da je bila morfinistka in da je redno jemala veronal in medinal, ker ni mogla spati. Morfiji je uničil njen organizem in nastopila je silna nevraženja. Sodni zdravnik dr. Minich je polemiziral s pričo in izjavil, da je izključeno, da bi bila Forgacsova morfinistka. Po živahnem prepiranju med pričo in sodnim zdravnikom je dr. Szilard končno popustil in priznal, da si je izjavo o zastrupljenju skonstruiral na temelju pripovedovanja Forgacsove. Včeraj se je nadaljevalo zasliševanje prič.

Konec pošne znamke?

V Nemčiji so imeli z uvedbo strojev za frankiranje pisem brez poštne znamke slabe izkušnje. Za ta sistem so pridobili sicer banke in druge slične zavode, uradi si pa niso nabavili teh strojev, ker so predragi. In baš z uradi kot odjemalci so najbolj računali. V celi Nemčiji so prodali doslej 1700 strojev za frankiranje pisem. Nasprotno pa frankirajo v Ameriki s strojem 13% vseh pisem in poštne pošiljke. Nada na uvedbo strojev na poštah se torej ni obnesla, ker večina ljudi ni točno informirana o postvaskih poštah pristojbin. Potrebna bi bila torej podrobna informativna služba in velika izguba časa, ki bi odtehtala prihranek pri stroju. Treba bo še nekaj let, predno se stroji za frankiranje pisem razširi.

Tudi uvedba posebnih prodajal poštne znamke v večjih mestih Nemčije se ni obnesla. Občinstvo misli, da v teh prodajalnah ne more dobiti tako točnih informacij, kakor na pošti. Pač pa se je obnesla dostava pošte v vase in manjša mesta z avtomobili. Ta novost pa pomeni konec političnega poklica vaškega pismonoše. Tudi domači poštni nabiralniki, ki naj bi jih imela vsaka hiša, se niso obnesli. Odpor proti njim je bil nepričakovano velik. Edina prednost domačih poštne nabiralnikov bi bila po mnenju poštne krogov v tem, da bi pismonošem ne bilo treba hoditi po stopnicah. Enaka usoda je zadela tudi avtomatične poštne nabiralnike v poštah uradih in dostava pisma potom zasebnikov. Zdi je v Nemčiji samo 180.000 avtomatičnih poštne nabiralnikov. V Ameriki so pa cele pokrajine, kjer sploh ne poznajo dostave poštne pošiljke na dom. Vprašanje, ali bo poštna znamka izginila iz prometa, torej še davno ni rešeno.

Striček Sam dobi spomenik

Iz Troye v državi Newyork poročajo, da dobi humoristični prototip Severoameričana Uncle Sam dostojen spomenik. Malokdo ve, da je Uncle Sam res živel. Na njegovem dosedanjem spomeniku je napis: «Samuel Wilson, umrl 31. julija 1854 v starosti 83 let. Betsey, soproga.» Samuel Wilson, po katerem je bila modelirana popularna osebnost Severoameričana, pa ni bil visok in suh, niti ni nosil cilindra, marveč je bil srednje krepke postave. Rojen je bil l. 1763 v Masonu, država New Hampshire in pri krstu je dobil ime Sam. Med revolucijo je izgubil njegov oče vse premoženje in 21 letni Sam se je preselil z bratom Ebenesrom v mesto Troye v državi Newyork, kjer sta ustanovila opekarno. Med anglo-ameriško vojno l. 1812 je dobavljala Sam z Elbertom Andersonom v trdnjavo Cralo prekaeno meso. Meso je bilo dobro in moč, ki ga je dobavljala, je postal kmalu popularen.

Tako je nastalo ime Uncle Sam. Legenda pripoveduje, da je nekoč neki vojak vprašal, kaj pomenita na zabojih začetnici U. S. (United States). To pomeni Uncle Sam, je odgovoril drug vojak. Ta dovpij se je kmalu razširil in o vsem, kar je bilo označeno z začetnicami U. S., pa naj so bili to konji, vozovi, topovi ali municija, se je govorilo, da je last strička Sama. O Samovem značaju priča sledeča zgodba. Nekega dne je obedoval pri svoji sestri, ki je imela mnogo otrok in zato je prinesla juho na mizo v vedru. Komaj je pa sestra odšla, je postavil striček na mizo namesto vedra z juho vedro vode.

Glavna stvar.

— Možiček, na izprehod pojdem in rada bi vzela s seboj otročiča, pa ne vem, kateri bi spadal k tej obleki.

Težak položaj.

— Žena mi piše, da ostane še 14 dni na počitnicah, če ji pošljem denar.
— No, to bi bilo imenito.
— Imenito bi že bilo, toda kaj naj počnem kot slamnati vdovec brez denarja?

Henri de Regnier:

Priznanje

Nimam sina a če bi ga imel, bi ne želel, da bi bil tak, kakršen je moj nečak Jean de Liroir. In vendar, Jean de Liroir je imeniten, ponosen dečko. Malo jih poznam, ki bi tako prekipeli silne in zdrave mladosti, kakor on. Star je štiriindvajset let. Je visok, krepak in lepo raščen. Ima nekaj več, nego je eleganca in vzišenost. Je lep. Bil je vedno lep, kot deček, kot fantič in kot fant. Zdal je krasen mladenič ali bolje rečeno mož, kajti bil je med vojno vojak. In ne samo da je bil na vojni, marveč se je tudi vrnil z bojišča nedotaknjen, brez najmanjše rane, brez vsake praske, a povrhu se je priznanjem hrabrosti.

Porečete mi, da sem zelo svojeglav in da imata moj brat in moja svakinja prav, če se ozirata na svojega sina, na svojega edinca z globokim, ljubeznim polnim občudovanjem, ki ga v polni meri delita tudi moji nečakinji Jana in Louisa. Svojega velikega brata obožujeta. Kakor roditelja, tako je tudi njima idol. Sicer je pa Jean vedno zavzemal v rodbini položaj, o katerem se ni dalo disputirati. Njegov oče in mati sta bila v svoji zaslepljenosti napram njemu vedno skrajno pristranska. Jean je bil torej zelo razvajen. Lahko bi vam pripovedoval sto in sto groznih anekdot o vzgoji, ki jo je imel. Najbolj presenetljivo je pa to, da Jean pod vplivom nekakega prirojenega, zdravega nagona ni postal največji falot. Ostal je razumen, čeprav so ga kovali v zvezde in ustregli vsaki njegovi želji. Ne da se mu

očitati, da bi si bil dovolil karkoli, kar bi ne bilo v skladu z moralno. In tako je bil domačim vzor popolnosti, a lahko si mislite, da ga je vojna v njihovih očeh še bolj poveljčala.

Ne smete misliti, da ne znam pravilno oceniti sposobnosti svojega nečaka Jeana de Livoir. Sicer pa imam tega fanta rad in med obleganjem Verduna sem preživel grozne trenutke. Imam ga rad toda to me ne ovira, da bi ga ne sodil. Ah! Kako bi se zgrozil njegov oče če bi mu povedal, kaj mislim o njegovem sinu, če bi mu ga pokazal takega, kakršen je v resnici! Moj ubogi brat bi tega sploh ne razumel. Sai ne ve, kakšna neukrotljiva volja, kakšna nebrzdana svojeglavost, a morda tudi premišljena brutalnost se skriva za prikupljivostjo njegovega sina. A to veselje do življenja, to hrepenenje po moči in užitku, vse to, kar označuje Jeana kot simpatično, obenem pa strašno bitje v njegovi sili, v njegovem zdravju in prekipelavi mladosti! Sicer pa nisem jaz tisti, ki ga bo karal zato, da je tak, kakršen je. Trpel sem dovolj s tem, da sem slabši in preveč plaš, da nimam tiste volje, ki bi zavpovedovala meni samemu in drugim. Bratu nisem niti z besedico omenil, kaj mislim o njegovem sinu. Ne verjel bi mi in pa — čemu bi mu kvaril veselje videti Jeana, kako ga zanaša po letih samozatajevanja in izpolnjevanja dolžnosti v vrtinec pariškega življenja.

Kajti ima uspehe, ta preklicani dečko, kar je res, je res. Marsikaj laskavega slišim o njem. Pripovedujejo mi o njegovi sreči v ljubezni, česar mi on

sam še nikoli ni omenil, ker je skromen. Tako sem tudi zvedel, da navdušeno dvori madame de Lignery.

Pri tem imenu v zvezi z imenom mojega nečaka Jeana de Livoir sem imel neprijeten, skoro bi dejal bolesten občutek. Spomnilo me je nečesa iz nedavne preteklosti. Videl sem znova Diana de Lignery v polnem sijaju njene triumfalne mladosti, isto Diana, ki sem jo pred petnajstimi leti tako vroče in strastno ljubil. Že samo njeno ime je pretreslo srce petdesetletnega moža. Kako davno je bilo. Toda s kruto točnostjo sem si priklical v spomin najino burno ljubavno razmerje. Ah! Kako me je mučila in kako rafinirano je znala ta Diana de Lignery razgibati v meni vse strune muk zaljubljenega! Kako je izkoriščala mojo slabost! Kako se je igrala z menoj, kakšen vrtinec čustev je vzbudila v meni! Samo s prstom je pomigala pa sem bil očaran in obupan, ponosen in ponižan. Bil sem suženj njenih fantazij, sluga njenih kapric, dokler me ni z neverjetno hladnokrvnostjo odslavila. Od tistega časa je nisem več videl, ker sem se mudil zelo pogosto izven Pariza. Pač pa so mi pravili, da je ostala vedno lepa, brezčutna in nevarna. In glej, naenkrat, iz globin preteklosti me je zbudila tajna ljubosumnost v srce. To krasno telo objemlje zdaj Jean s svojimi mladimi rokami, ta usta, ti bujni lasje, ta prekipelava nedrja so zdaj njegova. Mar ni bila ona eno tistih bitij, ki jim čas ne razje lepote, dočim spomin na nje nikoli ne zapusti onih, ki so se z njimi srečali?

Komaj sem se dobro zavedel, česa

mi je žal, me je postalo sram in iskal sem opravičila za svojo ljubosumnost. Koliko nevarnost je pomenila taka strast za mladega moža v letih Jeana de Liroir! Diana de Lignery je bila strašna ženska, a Jean dokaj neizkušen v ljubezni. Tri leta v strelskih jarkih niso posebno dobro vzgojno sredstvo. Jean je bil sicer svojeglav in robat, toda kaj zmore robatost in trma proti prebrisanosti in hladnokrvni pokvarjenosti takele Diane de Lignery? Pa vendar ne bo Jean pretrpel vseh onih muk, ki sem jih moral nekoč jaz? Mar hoče z njim začeti igro, ki jo je igrala z menoj? Toda kako odvrtiti Jeana od preteče nevarnosti? Opozoriti ga na njo? Ne verjel bi mi, in pa, koliko ponižanje odkrivati pred njim stare rane svojega srca! Prosim Diana de Lignery, naj mi priznašes! Smejala bi se mi. A ta misel mi je bila neznosna.

Gotovo poznate restavracijo Pelle-rirov na otoku Saint-Louis. To je diskretna in udobna hiša, kjer lahko v okusno opremljenih sobah nemoteno pojedete, kar vam nudi imenita kuhinja. Včeraj sem tam obedoval, ko sta vstopila dva zaljubljenca. Kar mraz me je spreletel, ko sem ju zagledal. Diana de Lignery je šla spredaj hitrih, ritmičnih korakov, moj nečak Jean pa za njo. K sreči me je na pol zakrivala zavesa tako, da me nista opazila. Sedla sta na drugem koncu dvorane, toda od svoje mize sem ju dobro videl. To čudovito naključje me je zadržalo in namesto da bi odšel, sem naročil še eno kavo. Mogel sem nemoteno opazovati Diana, katere že več let nisem videl.

Bila je še vedno lepa, kakor so mi pripovedovali prijatelji. Zdelo se je, da se je čas ni dotaknil. Bilo je še vedno isto divno lice, isti bujni kodri, iste elegantno in harmonično telo. Ničesar še ni bilo na nji, kar bi ogrožalo njeno mladost. Nihče ni ne verjel, da je med njo in Jeanom tako velika razlika v letih. Diana de Lignery je bila še vedno Diana de Lignery, a vendar, a vendar... Oh! Razumel sem. In naenkrat se je razlil po vsem mojem bitju blažen mir, pomešan z neke vrste zlobnim zadoščanjem. Razumel sem: Diana de Lignery je ljubila Jeana de Liroir.

Da, da, ljubila ga je, ljubila z žgočo, blodno, suženjsko strastjo katere se ni mogoče ubraniti. To se je videlo iz vsake njene kretnje iz vsega njenega nehanja. Ljubila ga je, kajti bil je morda njena zadnja strast, v kateri vzplamtli zadnji plamen mladosti. Oh, kako se bo pokorila in kako postrežljiva bo, samo da ga obdrži, svojega zadnjega ljubčka! Kako bo premagovala pred njim svojo ponos! Kako rada se bo odrekla vsem svojim kapricam!

Zdal se nisem več bal. Ni bil Jean, ki bi trpel. Trpela je ona. O tem sem bil trdno prepričan. Zadoščalo je pogledati, kako jo je Jean ogledoval s sebičnostjo svoje neukročene silne mladosti, s svojo brutalno poželjivostjo, nasčeno in že pojemajočo. O tem sem bil prepričan in bilo me je malone sram, da sem se veselil tega, kakor nagrade usode. To ni lepo, vem dobro, kar vam tu priznavam, toda človeško srce ima svoje slabe strani in ljubezen je v takih primerih brez moči.

Edgar Wallace:

Kdo je morilec?

Roman.

— Samo to je nedvomno, da je videl morilec —
— A revolver?
— To je bil običajni revolver. Slišal si, kako je Gritt pravil, da ga je odprl.
— Mar ni mogoče človeka ubiti z revolverjem? — je vprašal Stone nestopno.

Sokrates je prikimal.

— To je že res, toda Mandle je bil ustreljen z avtomatično pištolo, ki se ne odpira v sredini. A Jetheroe — Sokrates je vstal. — Porabim prvo priliko in še nocoj posetim tega gospoda, da zve, kaj je videl in slišal pri Treh hrastih v hipu, ko je Mandle umiral.

XIII.

STREL V TEMNI NOČI.

V Scotland Yardu je uradnik, ki živi samo v preteklosti med zaprašenimi letniki novin in z veseljem brska po nešteti pozabljenih dogodkih. Ve točno za vsak dogodek in vsako malenkost, znani so mu izidi vseh preiskav. Popoldne mu je pisal Sokrates dolgo zaupno pismo, ki je šlo takoj na pošto. Molly in njegov brat sta se vrnila s poseta pri Jetheroeu baš v trenutku, ko je končal pismo. Bila sta tako zaljubljenjena in zaverovana drug v drugega, da je Bob Stone ves ogorčen odšel domov.

Popoldne je prispel Mandlejev odvetnik, ki je Molly zaslišal. Bila je zelo presenečena, ko je zvedela, da ji je Mandle zapustil večino svojega imetja. Oporoka je bila zelo stara. Mandle jo je napisal že prva leta zakonskega življenja. Vse premoženje je zapuščal Mollyni materi. Mandle je prezrl, da preide njegovo premoženje nekoč na pastorko. Za dodatek k oporoki pa tudi pozneje ni posejal. Skrivaj je odvetnik Sokratu povedal, da je čisto govoril z Mandlejem o dedščini, toda mož Molly ni hotel ničesar zapustiti.

— Ne vem točno, kaj je nameraval početi z imetjem, — je dejal odvetnik, — toda kakor mnogi ljudje, tako je tudi on odlašal odločitev. Gospodično Templetonovo je domnevna plemenitost njenega očca pomirila in mislila, da je najbolje pustiti jo v tem prepričanju. V resnici pa Mandleju niti na misel ni prišlo zapustiti ji večino premoženja.

— Zdi se mi, da bi ne ravnali prav, če bi izdali Mandlejeve naklepe, — je dejal Sokrates in s tem je bila zadeva urejena. Dekle ni niti slutilo, da ji je zapustil premoženje mož, ki jo je sovražil zato, ker ga je spominjala na podlost, ki jo je zakrivil z njeno materjo. Kajti John Mandle je zakrivil njeno mater ob smrti njenega moža in jo prisilil v bigamijo.

Odvetnik je ostal na kosilu in šele ob devetih se je poslovil in hitel na kolodvor, da se vrne v London.

— Zdaj je že prepozno, da bi posetil Jetheroea, — je dejal Sokrates.

— Kaj si bil namenjen k njemu? — je vprašal Lexington začuden.

— Da. Kaj misliš o njem? Lexington se je zamislil.

— Ne vem. Dejal bi, da je poštenjak. Kadila sta cigare in se izprehajala po cesti pred hotelom.

— Iz Hlaslemerja je prišla na tvoj naslov pošiljka, — je omenil Lexington mimogrede.

— Res? Kje je?
— Naročil sem, naj jo odneso v jedilnico.

Sokrates je takoj odšel v jedilnico in našel zavoj na kredenci. Dekle se je smejala, ko ga je razvijal.

— Razmišljala sem, kaj neki je v njem. Bože moj, saj to je debela knjiga!

— To je seznam vseh mest in naselbin v Angliji, — je dejal Sokrates in začel listati po knjigi.

— Kaj iščete? — je vprašalo dekle in odložilo svojo knjigo.

— Iščem delnice zaspancev, kamor romajo vsi pri otroci po devetih zvečer. Mislim, gospodična, da bi kazalo tudi vam napotiti se tja.

— Prav pravite, gospod Smith.

— Prepričan sem, da me boste kmalu nazivali Sok, — je zamrmral sam pri sebi, toda dekle ga je slišalo.

— Zakaj? — je vprašala.

— Ti veš, Lexington, zakaj?

Lex se je začuden ozrl na brata.

— Molly, ne zamerite staremu Soku, — je dejal v zadregi. — Spremem vas do stopnice.

— Gotovo jo zadene težka nesreča, če je ne spremiš, — je dejal Sokrates hudomušno, toda zaljubljenca sta bila že zunaj in vrata so se zaloputnila za njima.

Čez četrte ure se je Lexington vrnil.

— Izprehajala sva se malo po cesti, — je dejal in zardel.

— To sem si mislil.

Sokrates ni odvrnil pogleda od adresarja. Oba ključa, najdena v obžgani pisalni mizi, sta ležala pred njim.

— Močvirje na... čem? — je dejal in se igral z obžganim lističem.

— Morda je to ime vase.

Sokrates je odkimal z glavo.

— Tudi jaz sem mislil. Toda našel sem mnogo imen, kakor Slove na planoti in Widdicome na blatu in več krajev v Giddo, toda nikjer nisem našel Močvirje ne na planoti, ne na blatu, ne v gozdu. Zato mislim, da gre za posestvo in samo v Devonshiru dajejo posestvom tak čudna imena. Najpriladnejša se mi zdi »Močvirje na Blatu«.

Naglo je zaprl knjigo.

Čemu si beliš s tem glavbo?

— Zakaj si je Mandle tako prizadeval, da bi nihče ne zvedel za ta kraj, da je imel celo ključke od njega spravljene v skrivnem predalčku pisalne mize.

— Kaj nameravaš storiti?

— Brzoprijem sem največjemu zemljiškemu posredovalcu v Devonshiru in ga prosil, naj mi sporoči, če mu je znano posestvo Močvirje na Blatu. Če ne dobim zadovoljivega odgovora, pregledam na ta način Ravnine v Sussexu, a zadnja moja nada bodi Močvirja. Morda gre pa za Močvirje na Močvirju. Ne razumem, zakaj ne daje ondotno prebivalstvo posestvom svojega imena.

Spravil je ključke v žep.

— Rad bi te vprašal, če pojdeš z menoj na izprehod. Priznavam, da nisem tako lep in moja roka, ki jo redko kdo stisne, je okorna in trda.

— Ni moja navada stiskati ljudem roke, — je dejal Lexington nervozno.

— Sok, nehaj že vendar. To mi gre na živce.

— Beži no, — se je zasmejal Sokrates in vzel čepico. — Dobro, pojdeva torej na pogorišče in bova čakala inspiracije.

Vsak zase sta stopala po temni cesti. Nehalo je deževali in v luninim svitu so se videli beli oblački dima, ki se je valil iz razvalin Woodlandsa. Samo uta je ostala nepoškodovana.

— Ali res misliš, da Jetheroe vse ve o umoru? — je vprašal Lexington.

— Prepričan sem o tem, — je odgovoril Sokrates nepričakovano. Odgovor je bil tem bolj nepričakovan, ker Lexington še ni vedel, kaj je povedal Gritt in kaj je pričala Molly. Sokrates mu je to v kratkem povedal.

— Prepričan sem, da je bil Jetheroe priča umoru, — je dejal Sokrates.

— Popoldanski pogovor z Molly se povsem strinja z Grittovo izjavo. Jetheroe je šel pogledat, kdo jo je zasledoval. Ležala je na preprogi in čitala, okno je bilo odprto tako, da je dobro slišala tudi Grittove korake po stezici.

— In misliš, da je slišala tudi strel?

— Ne, dasi je to nerazumljivo. Okna so namreč obrnjena proti severu, strel se je pa razlegel od juga ali bolje rečeno od jugovzhoda. Vendar pa...

Oba sta se naenkrat ustavila. Kajti v tihni noči sta razločno čula strel. Nekdo je ustrelil zelo blizu ceste.

— Kaj je to? — je vprašal Lexington in srce mu je začelo močno utripati.

— Nekdo je streljal z revolverjem.

— Ne, z avtomatično pištolo. Poznam jo po streli, — je dejal Sokrates.

— Strel se je čul od Treh hrastov.

Vzel je iz žepa svetilko in posvetil v grmovje.

— Tu je steza. Hitro na delo. Samo pazi, da drugi strel iz teme ne zadene tebe.

In kakor bi trenil z očesom, se je pojavil v njegovi roki revolver velikega kalibra. Tihota sta hitela po stezi, ko sta pa prispela skozi grmovje do drevoreda, da je Sok ugasnil luč in počasi sta nadaljevala pot. Za hip sta se ustavila, ko se je pojavila debela veja, ki se je odražala na nebu. Slišala sta samo svoje globoko d'hanje. Sokrates je znova prižgal svetilko in stopil naprej.

— Ah, da, — je zašepetal.

Bil je isti »ah da«, kakor takrat, ko sta našla Mandlejevo truplo. Pod vejami je ležal nekdo z razprostrtimi rokami na trebuhu. Izpod glave mu je curčila kri.

— Jetheroe! — je vzkičnil Sokrates in hotel obrniti telo na hrbet. Tedaj se je začel v neposredni bližini klic divje radosti, ki je pretresel Lexingtona do kosti. Sokrates je naglo obrnil svetilko v ono stran, pa ni ničesar videl.

— Prikl iz grmovja, sicer ustrelim!

— je klical.

Bum!

Krogla je Sokrata za las zgrešila. Dvakrat je Sokrates ustrelil v smeri, odkoder je prihajala krogla, nato je grmovje zažumelo in vse je bilo tiho. Oba sta planila v goščavo in slišala, kako se lomijo veje pod nogami ležečega napadalca.

Čez četrte ure sta opustila zasledovanje in se vrnila k Trem hrastom. Tam ju je čakalo silno presenečenje. Truplo Theodorja Kemetha Warda, alias Jetheroea je izginilo.

Pred sodiščem.

— Sram vas bodi, Janez, že 20-krat ste bili kaznovani.

— Kar je res je res, slavno sodišče, poznam pa gospode, ki imajo na vesti nad 20 zločinov, pa niso bili še nikoli kaznovani.

Iz delovanja SK Ilirije v poslovnem letu 1927-28

Občni zbor SK Ilirije. — Zanimivo poročilo predsednika dr. Dularja. — 17 let agilnega dela za povzdigo našega sporta.

Matica vsega slovenskega sporta in vodilni slovenski klub SK Ilirija je polagala večeraj na svojem rednem običnem zboru bilanco svojega delovanja v preteklem poslovnem letu. Občni zbor je bil zelo dobro obiskan, dvorana restavracije pri »Levici« nabito polna. Zbralo se je polnoštevilno agilno članstvo Ilirije, navzoči so bili delegati in zastopniki drugih klubov in odlični javni funkcionarji.

Zborovanje je vodil in otvoril predsednik kluba g. dr. Milan Dular. Uvodoma je toplo pozdravil vse navzoče, izrekel je dobrodošlico delegatom raznih klubov, nato pa je kratko in informativno poročal o klubovem delovanju v preteklem letu. Navajal je, da se je odbor pogosto sestajal in dostikrat razmotril aktualne zadeve pozno v noč. Razpravljali so tudi o takih zvali, sportni politiki, ki je radi-rana vsega našega sportnega gibanja in povdarjal, da je pač zadnji čas, da se sport povrne nazaj v svoje normalno stanje. Klub je sicer živel z vsemi ostalimi klubi v dobrih in prijateljskih odnosih, do nesoglasij je prišlo samo z ASK Primorjem. Odbor je večkrat iskal sredstev in potov, ki naj bi dovedla do pomirjenja obeh klubov, odkrito in z veseljem pa tudi pozdravljala delo, da se sešajni odbor ASK Primorje zelo trudi, da odstrani te napake. Upati je, da pride med obema kluboma do sporazuma in da se ne bo več vodila zakulisna borba in intrig, marveč da bosta kluba svoje moči združila edino-le na zelenem polju, na vodi in vobče samo v sportu. Temeljita reorganizacija in saniranje teh razmer pa bo doseženo šele takrat, ko bo odpravljen današnji način prvenstvenega tekmovalstva, ki ni drugo, nego lov za točkami. Posebno nogometni sport je potreben reorganizacije. Nogometne tekme naj bodo zbirališče ljubljanskega meščanstva, na zelenem polju naj se goji plemenit in fair sport, kakor si ga pač naša publika želi. Zalostjo v srcu mora pač ugoloviti, da je danes nogometno igrišče čisto zbirališče gotove klike in kričavice, ki se radi na prav huronski način združujejo. Razumljivo je, da to porazno vpliva na publiko in posledica tega so prazne tribune.

Največja pridobitev SK Ilirije je bila v preteklem letu zgradba modernega, z vsem komfortom urejenega kopališča. To kopališče je velika higijska pridobitev za Ljubljano, ki pač ni mesto bogatih penzionistov in zasebnikov, ki lahko veselejo na porabijo za kopanje, marveč mesto pridnih in močno zaposlenih meščanov, ki bodo lahko opoldanski odmor izkoristili in osvežili svoje telo. Kopališče je bila iniciativa in ideja inž. gosp. Bloudeka, ki je tudi v glavnem pripomoževal, da je bil načrt zgradbe realiziran. Zahvala gre obtem stavniku g. Zupanu. Oba sta Iliriji in Ljubljani zgradila kopališče, ki ga ne najdemo širom naše države.

Ob zaključku svojega govora se je predsednik g. dr. Dular tudi zahvalil novinarjem za njihovo požrtvovalno delo in sploh vsem, ki so klub moralno in gmotno podpirali. Apeiral je na odbor, naj klubu zopet posveti vso

požrtvovalnost in ljubezen, dočim je bil za ključek njegovega govora posvetil članstvu, ki naj se zaveda, da zastopa Ilirija barve prestolice Slovenije in da je Ilirija miren in dostojen meščanski klub. Z glasom »zdrav duh v zdravem telesu« je zaključil svoj govor, ki ga je vse članstvo vihrano odobraval.

Obiško in pregledno poročilo je podal nato tajnik g. Betetto. Navajal je, da je Ilirija z večerajšnjim dnem zaključila 17. leto svojega obstoja in 17. leto dela za slovenski sport vobče. Tudi v preteklem letu je bilo klubovo delovanje nadvse agilno in nadaljevano v duhu prevezitih tradicij. Ilirija je tudi v preteklem letu vzgojila v sportnem in družabnem oziru mnogo mladine, v duhu izpolnjevanja dolžnosti namram državi, narodu, rodbini in šoli. Da je mogla vse to vršiti, je tudi letni vzdrževala več igrišč in tehničnih naprav. Na ta način je Ilirija izvrševala naveden del socialnih nalog občine in države, s svojimi številnimi mednarodnimi in meddržavnimi prireditvami pa obenem predstavlja važen faktor v tujsko-prometnem pogledu. V sportnem pogledu je Ilirija tako doma, kakor širorom države in v tujini dostojno zastopala barve Ljubljane. Vsi odseki so delovali zelo marljivo, a tudi odbor se je vestno sestajal. Imel je v preteklem letu 62 plenarnih sej, 14 sej predsedstva, številne članske in sekcijske sestance. Lani je štela Ilirija 63 ustanovnikov, 365 rednih, 328 podpornih članov in 204 naraščajnikov, skupaj 951. Nastopov je imela Ilirija lani 197, od teh največ nogometnih, dalje hazenskih, smuških, plavalnih, drsalnih in lahkoatletskih.

Po blagajniškem poročilu je bil odboru podan absolutorij, nato so podali svoja poročila načelniki posameznih sekcij. Po poročilih se je razvila zan. debata, v katero je poseglo več govornikov. Sledile so volitve, pri katerih je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik dr. Milan Dular, podpredsednik prok. Ivan Jerina, tajnik dr. Ferjančič, tajnik Ivan Jerala, tajnik II. Mirko Sircelj, tajnik III. Božo Kramaršič, blagajnik Rudolf Medić, blagajnik II. Ivan Balasar, Pöschl, Vreček, Hotič, gospodarja Albin Rotar, Josip Verbič, arhivar Ivan Komar, odborniki: kapetan Mirko Vizjak, dr. Martin Majcen, inž. Stanko Bloudek, dr. Mirko Kuhelj, dr. Stanko Lapajne, Evgen Betetto. Načelnik nogometne sekcije: Beltram in načelnik: dr. Šarabon, dr. Mayer, Zupan in Dramičanin, lahka atletika prof. Čop, hazena dr. Majcen, težka atletika Kos, azena dr. Sircelj, tenis Milan Kmet, plavanje Gojko Stoković, drsalna inž. Stanko Bloudek, zabavna Stane Seunig, Revizijski odbor: Etbin Bežek, Julij Deu, Emil Rumpel. Razsodišče: dr. Alojzij Praunseis, dr. Jernej Demšar, Zdenko Valašek, dr. Jože Pretner, primarij dr. Ivan Jenko.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Vsem naročnikom in čitateljem „Slov. Naroda“

Današnji izdaji „Slov. Naroda“ je priložila glavna in pooblaščenca razpošiljalnica srečk državne razredne loterije naročilne dopisnice, da omogoči našim čitateljem da si naročijo pri njej srečke novega kola. Zrebanje prične že 7. januarja 1929.

V vseh pretečenih kolih je Zadržna hranilnica, r. z. z o. z., izplačala visoke zneske na dobitek in je priporočati, z ozirom nato, da so srečke tako poceni, možnost, da se zadene večji dobiček, pa prav velika, da si vsak naš državljan kupi eno srečko. Morda si z malenkostnim zneskom pridobi premoženje.

Srečke naročite takoj pri domačem zavodu, ker bodo kmalu pošle.

Zadržna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Nemške bokserje

1 psa, 2 psič, jelenjerjave barve s krasno črno masko, 4½ mesece stari, z rodovnim prodra Kramaršič, Ljubljana, Kolesarja, Vila Kanaria. 2758

Učenko

sprejem v mešano trgovino na starih. Lahko je tudi revni, posteljni staršev. Posužbe na upravo Slov. Naroda pod »Učenka«. 2743

Cenjenemu občinstvu vjudno naznanjam, da sem otvoril na Turjaškem trgu št. 2 svoj

brivski in česalni salon kategora bom vodi točno in solidno ter po zahtevnih cenah.

Izvrševal bom vsa v svojo stroko spadajoča dela, t. j. v posrežbi gospodov, stavljenju bublfrizur, ondlatranju itd. — Se priporočam M. GORENC. 2752

Trg. pomočnik mlad spencist, želj premeniti mesto; gre tudi kot praktikant v masinstvo. Posužbe na upravo Slov. Naroda pod »dobar prodajalec/2729.

Krušno moko najboljša vrste dobite vedno svežo pri

A. & M. Zorman Ljubljana, Stari trg 32.

Blago dostavimo tudi na dom. Prevzamemo v mlev tudi vsako množično domače ali banoške mline — pri manjših množinah po takoj zamenjamo za moko in otrobe.

Orehe

in orehova jedra tudi najugodnejše M. Geršak, Ljubljana, Prečna ul. 4. 2751

Snežne cevle in galose sprejema v popravilo tverda Matija Trebar, Ljubljana Sv. Petra cesta št. 6. 108/T

Prodajalka želi službo v trgovini v mestu ali na deželi. — Posužbe na upravo Slov. Naroda pod »Prodajalka«. 2742

Gostilno dobro kdočo, v prometnem kraju na Notranjem, ob deželni cesti, v bližini postaje, oddaljen od mesta ali od železnice. Nastop takoj ali po dogovoru. Posužbe na upravo Ilirija pod »Gostilna/2722.

Kupujemo zlato, srebro, platin in plačamo 1 srebro krono Din 3.60, 2 srebrni kroni Din 7.20, 5 srebrnih kron Din 18.— Prevzamemo v posrežbo in posrebrevalje. — Tovarna za točenje dragih kovin, Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta Stev. 8. 110-T

P. n. občinstvu vjudno naznanjam, da otvorim dne 16. XII. t. l. na Celovski cesti št. 41 (Sp. Šiška) svoj

foto atelje

Temeljita strokovna izobrazba in tehnično moderno opremljen atelje sta zadostno jamstvo za brezhibno izdelavo.

Z odličnim spoštovanjem

F. Hudnik.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtno kredite, eskontira menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše. Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne šete na abroke po zelo ugodnim cenam.

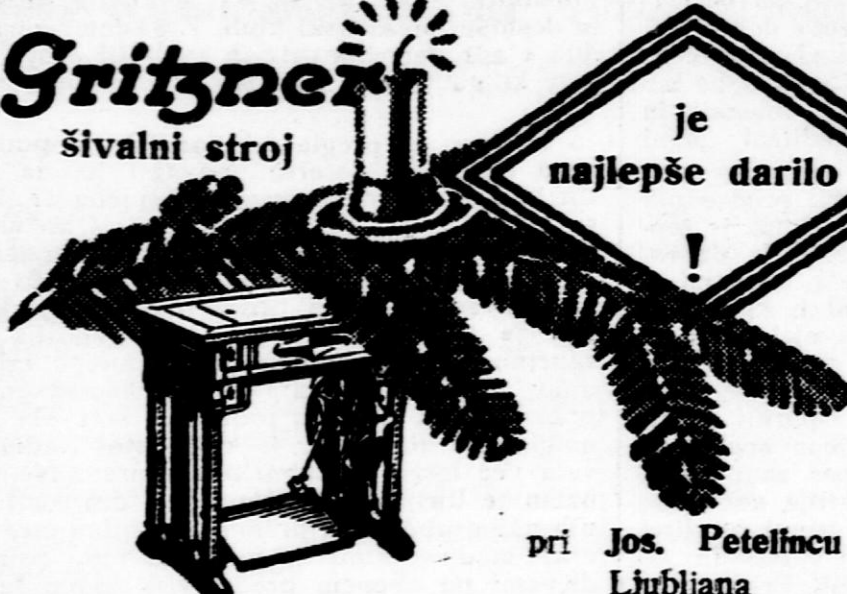
BERGODAC & COMP.

elektroindustrija

LJUBLJANA

Šelenburgova 3.

Gritzner
šivalni stroj

je
najlepše darilo

pri Jos. Petelincu
Ljubljana
blizu Prešern, spomenika.

Puškarna Kaiser

Naznanilo

se je preselila na
Kongresni trg št. 9
v poslopje Kina Matice (desni lokal)

Za Božič!
Oglejte si vsakodnevno večerno razstavo otroških in igračnih vozičkov, holenderjev, skiro, triciklov, šivalnih strojev, malih dvokoles in avtomobilov pri

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Za božična in noveletna darila

priporoča trdka

2721

F. M. SCHMITT

cenj. občinstvu veliko zalogo vsakovrstnih igrač, galanterijskega blaga, ročnih torbic, aktovk, šatulj, jedilnega, orožja, športnih predmetov, perila, rokavic, nogavic, kravat, vezenin, toaletnih potrebščin i. t. d.

Znižane cene!

Postrežba točna!

Sukno - Domb?
Kangarn
za moške obleke, velika izbira - ugodna cena

R. Miklauc
«Pri skotus»
LJUBLJANA, Lingerjeva ulica - Mednarodna ulica - Pred Skofljo

Za dom!

za šivilje, krojače, čevljarje itd.

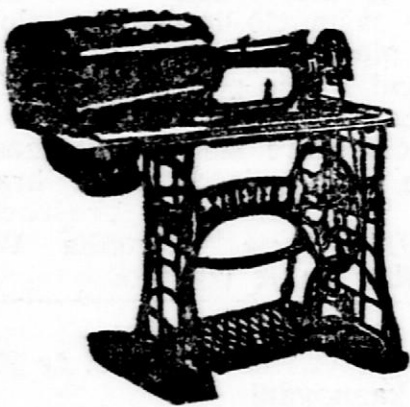
STOEWER
šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja omogoča (obšiva), veze (šitja), krpa perilo in nogavice. Brez vsakega premikanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vezenje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Poleg vseh prednosti, ki jih zagotavlja šivalni stroj STOEWER, je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in oglejte si to tiskovno pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Šelenburgova 6. I.

Brezplačen pouk v vezanju, rabo aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji. — Iščite laststvo.

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

Za Božič in Novo leto!

Najprimernejša darila so:

volnene in flor - nogavice, triko - perilo, puloverji, vestje za dame, gospode in otroke, žepni robci, naramnice, kravate, srajce, ovratniki, ročne torbice, aktovke, dežniki, toaletna mila i. t. d.

JOS. PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

ima stalno na zalogi ves elektro in radio material.

12023

TOBLER

Svetovna tovarna

čokolade, bonbonov, kakao-a

Patentirane po celem svetu:

TOBLERONE: z alpskim medom in mandlji

NIMROD: s sladom in biskvitom.

TOBLERIDO: grenka čokolada za gurmane

Zahtevajte povsod.

POLNO VITAMINOV!

Makulturni papir

kg à Din 4'—

prodaja uprava „Slov. Naroda“

*Volneno blago,
svilo,
popelin i. t. d.*

za žalne obleke

priporoča

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana

Električne instalacije:

telefonske centrale, hišni telefoni, zvonci in električna razsvetljava

IVAN BOGATAJ

konc. elektroteh. podjetje

LJUBLJANA, Kongresni trg 19

(poleg nunske cerkve)

Ček, račun št. 12619 Telefon št. 2003.

Trgovina in tovarniška zaloga:

instalacijski material, motorji, telefonski aparati, moderni lestenci in svetiljke.

Radio aparati.**Dolgouhi Jernejček**

in

Princesa v pomaranči

se imenujeta knjižici, odeti v pestrobojne, nalašč za otroke slikane ovčke in opremljene z večbarvnimi, otroško domišljijo oživljajočimi slikami.

Knjižici sta zelo poceni

in primerni za BOŽIČNA IN NOVOLETNA DARILA

Vsaka velja s poštnino vred broširana le Din 13.50, vezana pa Din 17.50

Naročite jih po dopisnici, denar pa pošljite po položnici, ki jo dobite na pošti, in na katero napišete: Tiskovna zadruga v Ljubljani, knjigarna, poštno-čekovni račun št. 11.926.

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani

Prešernova ulica št. 54, nasproti glavne pošte.

ZVITKE

(roie) za računske stroje cek in kontrolne zvitke za biagajne vseh sistemov
ima vedno in v vsaki količini v zalogi

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I Telefon 2980**Kreditni zavod za trgovino in industrijo**

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskomoti in inkasno menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits ltd ltd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana - Telefon št. 2040 2457 2548 Interurban 2708 2808